

GUSTAVSBERGAREN

ARG. 9 JUNI 1951 Nr 3

Utgivningsort och adress:

Gustavsberg

Redaktionskommitté:

Gunnar Andersson, ansvarig utgivare
Gösta Dahlberg, redaktör
Harald Lindholm
Georg Lundgren
Axel Öhlund

Fotos: Hilding Ohlson.

Postgiro: 27 51 73

Prenumerationspris:

Helår: 2:50, Lösnummer 75 öre.

Till utlandet per helår 4: —.

Annonpris: 20 öre pr mm.

E. Olofssons Boktryckeri AB
Stockholm 1951

INNEHÅLL:

	Sid.
Hembygdens gemenskap	2
Forum: Personalpolitik	3
Lek med eld och lera	4
Med A-flickan i Paris och Gustavsberg	5
Gustavsbergs-Pojkarnas träff ..	7
Saltstänk från Farstaviken	9
Glimtar från Gustavsbergs fabriker	10
Företagsnämnden	11
Flera perioder — vi bryter	11
Midsommarfesten vid Björnebo ..	12
Min hobby	14
En gammal gustavsbergare berättar	14
Skolans idrottsfest	15
Vi reser till Paris	16
Konsumspalten	17
Från Pastorsämbetet	19
Hur är det med hembygdskänslan?	21
I Hatt och Kappa	21
Fritt Forum	21
Goda råd	22
Fototävling, 10 — Gäddtävling, 14 — Kurs i gasskydd, 17 — Årets konfirmander, 19 — ABF:s årsmöte, 20 — Lagens väktare, 20 — Fotboll, 20 — Mälaren runt, 22 — Till Ålandshav, 23.	

Omslagsbilden: *Farstavik i vårskrud.*

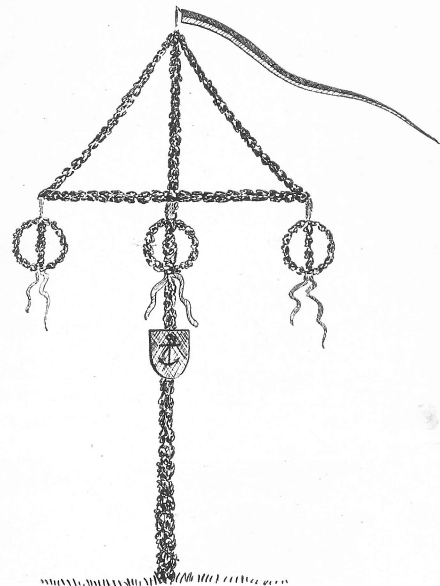
Hembygdens gemenskap

Nu när våren har kommit hit upp till våra nordliga breddgrader. Nu när solen och värmen har kommit tillbaka efter en lång vinter. Då vaknar också minnena, minnena från barndomens och ungdomens trakter. I många sånger har de besjungits, i många böcker har de berättats, på många väggbonader har de lyst, dessa bevingade ord om hemmet och hemtrakten. Kanske vi lett åt dem, kanske har vi tyckt att de varit för sentimentala, dessa naiva rim som prytt så många pyntade och hemtrevliga kammare. Vi har kanske tyckt att detta varit något för barn och kvinnor. Något som den fullvuxne klarade sig förutan. Men ligger det inte ändå i oss alla en stark känsla för de trakter som sett oss växa upp, lever vi inte trots allt intensivast med i hemtraktens ångar och backar.

Nu på våren när naturen vaknar och övergår i sommarens slösande prakt då flyr vår tanke till hemtraktens alla minnesrika ställen. När man går på stengatorna i storstaden och smältvattnet forsar i rännstenen, då minns man Ösbyå där mört och aborre lekte om våren och där vi grabbar sökte storfångst med hjälp av håvar och sillburkar. Och visst kunde vi få en och annan fisk, någon gång till och med en romstinn gädda, men för det mesta var det dåligt med fångsten. Det var dock ett friskt och härdande liv, och alla gånger bättre än många andra äventyrligheter som kunde förekomma i de åren.

När det sedan börjar blomma i parkerna då tänker man på om blåsipporna slagit ut vid Mölnvikslada, eller om gullvivorna börjat blomma vid Tjusvik. Så minns man det år som man badade första gången i April en solig dag vid Ekedalsland. Kallt var det men det var alltid ett litet rekord att bada så tidigt.

Så minns man Kristi himmelfärdsdag på morgonen, med musik och sång på Kvarnberget, med kaffe i gröngräset och under oss vikens lugna vatten där kyrkan speglade sitt torn tillsammans med de stora ekarna i kyrkbacken.

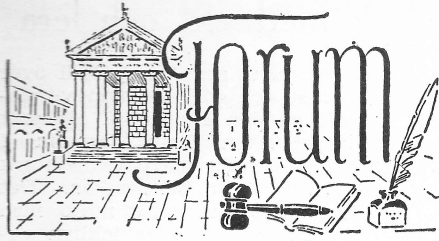

Eller midsommarfirandet i Klubbparken. Jag minns när stängen skulle klädas på förmiddagen, och vi ungar fingo hjälpa till att bryta löv och blommor till kransar och girlander. Hur den verkliga midsommarstämningen lägrade sig över festplatsen och över hela samhället, och hur förväntansfullt vi sågo fram mot aftnens dans och lekar. Och på kvällen när gustavsbergare av olika årgångar samlades. Ja även de som lämnat Gustavsberg sökte sig gärna dit på midsommaren. Det var fest och högtid. Det var humor och glädje. Vi hade något gemensamt, kanske det viktigaste man kan ha, hembygden. Och nu stod den där vår hembygd i sin fagreste prakt. Trädgårdarna voro pyntade, gångarna voro krattade och blomsterrabatterna stodo i sitt vackraste flor.

Ja så ser vi nog på dessa saker, de flesta av oss gustavsbergare i förskingringen. Under alla årstider går våra tankar tillbaka till barndomshembygdens backar, men ändå allra mest under sommaren.

Visst var vi förargade på mycket därhemma, visst var det sådant som var smått och felaktigt. Visst kunde arbetet vara tråkigt och förhållandet på arbetsplatsen reta oss. Men sådant går igen överallt. Och det är småsaker i det här sammanhanget. Vad som är det viktiga var det som band oss samman. Gemensamhetskänslan, kollektiviteten som vi kände för varandra och för hemtrakten.

Erik Wadström.

Personalpolitik

De flesta större företag ha väl några slags riktlinjer för sin personalvård och för behandlingen av frågor, som rör de anställda. I varje fall ha de anställda en erfarenhetsmässig uppfattning om vilka linjer som följas och succesivt byggs väl också upp en del regler och en organisationsordning, som blir praxis. Vi samarbetar mycket bra, som företag sett, med fackorganisationerna på arbetsplatsen, vi äro intresserade av de anställdas skolning och utbildning i yrket, vi vill hålla goda välfärdsanordningar och vi äro givetvis lojala med lagar och förordningar, som talar om vad som skall finnas för de anställdas välbefinnande och vad som skall iakttas vid personalens utnyttjande inom fabriken.

Men i ordet personalpolitik ligger, att man inte längre rör sig på ett område, där det är bestämt vad man skall göra, utan vad man bör göra. Det vill säga, vad företaget, dess ledning, dess funktionärer kan göra för att få en personlig prägel på företaget och skapa en god anda och good will bland de anställda. Lagarna kan bara ge minimikrav och anvisningar. Snabbare än författningar tillkommer ökad mekanisering och rationalisering, och som ständigt ställer oss inför nya mänskliga perspektiv.

En god ekonomi, en trygg anställning är inte nog för att en arbetare skall anpassa sig på bästa sätt i ett företag. Han önskar tillhöra en grupp, ha vänner, röna erkännande, känna sig nyttig. Han vill ha möjlighet att lägga fram sina problem, känna att han eller hon med intresse kan gå upp i både arbete och fritidssysselsättningar och få utnyttja sina anlag på bästa sätt. — I en på KF:s förlag utgiven bok "För mannen" gör författarna en jämförelse mellan tre typer av företag. Bolaget A, som drar en klar gräns mellan vad som angår företaget och vad som angår arbetar-

na, bolaget B, som anser att bostäder, idrottsverksamhet, lokaler o. d. är det som i första hand tillfredsställer arbetarna, och bolaget C., som angriper mänskliga problem på ett mänskligt sätt. A-bolaget tar ingen hänsyn alls till mänskliga värden, B-bolaget utövar ett slags förmyndarskap och gör välfärdsanordningar till en reklamsak. C-bolaget arbetar efter normen att endast en tillfredsställd arbetare fungerar effektivt, och är intresserat av varje enskild arbetares möjligheter. Den senare företagstypen anser författarna vara den idealiska.

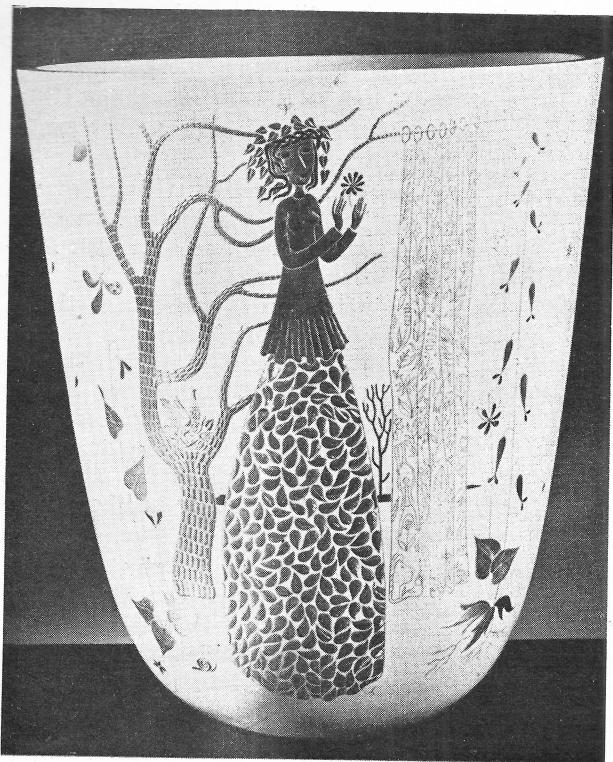
Till och med utpräglat sakliga ledare medger numera att industrin här en mänsklig sida lika väl som en ekonomisk. Man erkänner att den mänskliga faktorn varit försummad, därför att de tekniska och ekonomiska intressena kommit i första hand. Den trivseldebatt, som förts under senaste år, har nog varit symptom på förekomsten av bristande hänsyn och förståelse för de problem, som sammanhänger med människans behov. Vi pekar på de stigande olycksfallssiffrorna, ökad sjuklighet, ökad frånvarofrekvens — och vädjar till ansvaret hos de enskilda för att minska de negativa tendenserna. Men som företagare måste vi också känna vårt ansvar. Med vi menar jag här inte bara arbetsgivaren, utan också arbetsledarna och arbetarna i samverkan. Vi måste begrunda de åtgärder vi vidta, söka få ändring till stånd där missnöjesorsaker uppstå och ständigt förbättra arbetsförhållandena. Vi bör knyta personliga förbindelser uppåt och nedåt och i sidled, så att gemenskapen utvecklas till ett samarbete, som grundar sig på en demokratisk livssyn och anda. (Därmed avses inte "uppluckring av arbetsmoralen och släpphänhet", som några opponenter målade på väggen, när jag sist förde saken på tal på en diskussionsafton.) Det räcker inte att vi talar om samarbete eller att vi organiskt sluter oss samman. Om en klok personalpolitik skall ha någon god verkan, så fordras det ju också jordmån för densamma, människor som äro fria, intresserade och uppskattade — och inte några robotar. Vi skola vara överens om att det vi gör är för allas bästa, vi skola lära oss förstå varandra, begrunda sammanhanget mellan hemmen, samhället och fabriken. Mäktar vi det? Ja, förutsatt att vi vill. Det kan bli fråga om att sätta sig på skolbänken igen, det gäller uppfostran, nytt intresse för

personliga liksom samlevnadens problem och ett sökande efter sambandet och det bästa förhållandet för både det tekniska och det mänskliga i vårt företag, i vår produktion. Där syntesen är harmoni!

Det är nödvändiga strävanden och en förnuftig personalpolitik att sätta målet högt för en demokratisk fostern, en god stämning och en trivsam anda inom fabrik och samhälle, ja bland alla som här verka och bo. Det gäller att inte låta sig avskräckas av att positiva insatser kräver ansträngning. Och det behöver inte heller innebära så stora ansträngningar, om vi börjar i det lilla med praktiska åtgärder för en liberal personalpolitik.

För företaget är det givetvis också en ekonomisk fråga och man måste följa vissa bestämda riktlinjer — i linje med de anställdas förnuftiga önskemål. Det är inte nödvändigt att principerna givas skriftlig form, men det måste vara en viss medveten konsekvens i tillämpningen. Tillåt mig ge några exempel och anvisningar, som ytterst bygger på respekt för människan på arbetsplatsen.

När en nyanställd kommer till företaget skall han hälsas välkommen genom en orientering om fabrik och samhälle. Vi behöver en *informationsbroschyr*, välredigerad och speglande vad vi kallar "gustavsbergsandan". Nästa steg i *introduktionen* är en tur genom företaget och förmannens anvisningar i arbetsuppgiften och förmedlande av kontakten med arbetskamraterna. Samma omsorg, som ådagalägges vid införandet av en ny, fin maskin skall ägnas en ny arbetare. — Kontakten med de anställda kan göras bättre genom delgivandet av nyheter och personalmeddelanden på *anslagstavlor*, som ha god placering, och genom medryckande *fabriksradio*. Tidningen *Gustavsbergaren* bör förmedla bättre informationer om företagens personalpolitik genom medverkan av alla parter. *Fabriksvisningar* för nyanställda och anförvanter bör bli en permanent, regelmässig institution. — Framtidens *bostad* för ensamman vuxna bör utformas som ensamrum bland familjelägenheter. Hotell ger alltför stora påfrestningar både på hyresgäster och dem som skall se till förläggningen. *Fritidsverksamheten* bör stödjas inte bara ekonomiskt utan också genom aktiva personliga insatser av dem som ha förmåga att kunna leda och hjälpa till. *Hälsokontrollen* kan göras effektivare, de *yrkeshygieniska* åtgärderna skola inriktas också för att för-

En utställning av Gustavsbergsporslän i New York i april lockade massor av folk. Man fastnade för *Argenta*, *Farsta* och *Grazia*, de färgglada fajanserna och det sobra stengodset. Ur den stora svenskspråkiga tidningen *Nordstjernen* av den 31 maj hämta vi vidstående artikel, som skrivits av Birger Lundberg.

Till vänster ett prov på *Grazia*, ur den förenämliga Gustavsbergserie i vitt med silver, som återfanns på Georg Jensens utställning.

hindra neuroser och psykisk sjukdom och för erkända mentalhygieniska åtgärder. *Yrkesanalys* kan hjälpa oss att bedöma anställnds lämplighet och placering i den för hans fysiska och psykiska konstitution lämpligaste arbetsuppgiften.

Matfrågan är också ett problem, som vi i framtiden måste sikta på att ordna bättre. Förvärvsarbetande husmödrar borde få köpa färdiglagad mat på vår egen lunchrestaurang. När det gäller husmödrar så förs spörsmålet vidare till *barndaghemmens* utbyggnad, *tvättinrättning*, *bo-städernas utrustning* för underlättandet av hemarbetet och mycket mer som hör till samhällets service för en bättre produktion.

Vi måste ge akt på *gruppbildningens* betydelse som trivsselfaktor, vara intresserade av att förbättra lagandan och samhörigheten, t. ex. genom att sammanföra människor, som trivs med varandra, till arbetsgrupper. *Tryggheten* för nuet och framtiden kan stärkas genom effektivare försäkringsformer och förebyggande åtgärder, förbättrad hygien och skyddspropaganda.

För den inre trivseln på arbetsplatsen har vi en anspråkslös personaltjänst, som omfattar *lunchrum*, *musik* under arbetet, *blommor*, *födelse-dagsuppvaktning* och annat, som kan vara ägnat att förgylla upp tillvaron. Lunchrummen kan få bättre placering och utrustning, förses med flera tav-

lor, blommor. Blommor kan också lysa upp flera arbets-salar, som dessutom kan få vackrare färger — och fönster med utsikt över världen där-utanför. Ett väl valt musikprogram och bättre högtalare kan också åstadkomma själslig rekreation under själva arbetsdagen. Det kan tyckas vara småsaker, men de har vägande betydelse om man ser bakgrunden av en ofta enformig arbetsdag. Och därför behöver vi intresse även för detta och en rik uppfinningsförmåga för att ta vara på dylika moment för trivsel och avspänning.

Personalkonsulentfunktionen som organ för handläggandet av personalfrågor, rekrytering, rådgivning och andra ärenden av personaltjänsten kan också göras effektivare genom rent organisatoriska åtgärder. Låt mig bara nämna behovet av en kvinnlig assistent och centralare placering av mottagning och expedition. —

Kärnan till den hållfasthet, som Gustavsbergs Fabriker stöder sig på är säkerligen samarbetet — i fabrikskommitté, skyddskommitté och *företagsnämnd*. Där känna de anställda sig delaktiga i framstegsarbetet, här ges en påtaglig avspänning mellan parterna och här har vi en möjlighet att vara vanliga spontana människor, utan risk för majoritetsbeslut eller partiskhet. Där har vi en riktningssvare för en personalpolitik, som bygger på mänskligt samspel.

Gösta Dahlberg.

Lek med eld och lera

Från stormen som drog kall över Värmdölandet och piskade upp vitgässade vågor på den annars så idylliskt lugna Farstaviken kom jag in i värmen i Gustavsbergs porslinsfabrik och letade mig fram till studion. Det var som vanligt en tjugig miljö med tjugusiga människor. Handaskickliga dekoratörer satt böjda över skogsgröna argentapjäser och gav liv åt drakslingor och ormar i silver, drejare gav mjuka klassiska former åt grå lera. Inne i det rum, där man brukade träffa Wilhelm Käge i sin dekorativa målarrock, omgiven av exklusiva stengodspjäser, vardagsserviser och ritningar kände man inte längre igen sig. Den man, som varit fabriken konstnärlige ledare sedan mer än trettio år hade nu flyttat över i en annan lokal om inte precis för att njuta sitt otium, så dock för att få skapa i lugn och ro utan att behöva känna av de påfrestningar, som det konstnärlige chefskapet måste innebära.

Dessa mödor vilar sen en tid tillbaka på konstnären Stig Lindberg, fastän ung till åren ganska gammal i det keramiska gamlet och välkänd inte bara i Sverige utan också utomlands. Det är redan ett dussin år sen han träffade Hjalmar Olson ute på gårdsplanen vid Gustavsberg och omtalade, att han tänkte börja arbeta som konstnär vid fabriken. Det hjälpte inte, att den tekniske ledaren förklarade för ynglingen, att man ingen plats hade. Han satte sig på en stol och på den vägen blev det. Vid den tiden hade Stig Lindberg Konstindustriella fackskolan, ett års elevarbete hos en skulptör som också sysslade med stengods och sex månaders intensiva parisstudier bakom sig. Det var inte hans mening att alltför länge sitta vid Wilhelm Käges fötter. Han tänkte sig vidare ut i världen, närmast till Italien för att studera bl. a. keramik. Nu var det faktiskt Stig Lindberg som måste övertygas om lämpligheten att stanna: bättre lärare än mej kan du ju knappast få, sa Käge, som då sedan länge hade sin starka ställning inom svensk keramik.

"Nyttokonstens surrealist".

Och Stig Lindberg stannade men ingalunda för att bli uteslutande lärjunge. Det visade sig snart att han ägde krafter att konstnärligt stå på egna ben. Han lärde sig fort det mesta eller i alla fall mycket om materialet och började sina experiment på egen hand och redan tidigt visade det sig att Sverige fått en ny pregnant keramisk profil. Han gav prov på en ganska enastående glädje inför form och färg, som tog sig uttryck i lekfulla försök att vinna ut nytt, att ge tidigare inte sedda livsformer åt det urgamla döda materialet: den grå leran. Med liv och lust tog han i det tidiga fyrtio-talet tillsammans med Käge itu med att skapa en renässans åt 1700-talsfajansen och det är inte att skjuta Käge i bakgrunden när man hävdar, att utan Stig Lindbergs våldsamma aptit på uppgiften, så skulle den insatsen knappast ha fått den betydelse för svenskt konsthantverk som blev fallet. Här kunde den unge konstnären på ett helt annat

Med A-flickan i Paris och Gustavsberg

"Man minns A-flicketävlingen som en frisk fläkt. Och kunde vi enas om att ge snällheten den uppmuntran och det livsrum den är värd, så skulle glädjemen inte behöva fattas", skriver Isa Bella i Metallarbetaren. Och chefredaktör Gösta Elfving i MT tyckte att ingen bättre bar upp A-flickstifeln än Maria och att det var ett sant nöje att konstatera att flickan med stort A verkade just i idealsamhället Gustavsberg. Båda dessa uttalanden äro roliga att höra och förpliktande för oss litet var. Nu är Maria åter i sin vardagsgärning efter en sagolik flygtur till Paris

och många upplevelser i världsstaden. Den 5 juni hade hon sina medkandidater som gäster på Vårdshuset, där hon berättade sina upplevelser för sina trevliga systrar och MT:s pigga redaktion. Ombudsman Evald Gustafsson från Fabriksarbetareförbundet överräckte en grannblomma, vår Gunnar Andersson gav henne en applåd från gustavsbergarna och Artur Teglund hyllade henne som en vardagslivets hjältinna. — Det gladdde oss alla att de övriga elva A-flickorna så fulltonigt slöto upp kring Maria. De voro alla verkligt prima exempel på de ideal, Morgon-Tidningen velat hylla genom sin

omröstning. De berättade att de av tidningen fått var sin praktfulla Orreforsvas med rosor och att de dessutom genom anslag från arbetsplatsen fått ett semesterbidrag på 200 kr. var. Den lilla askkoppen från Gustavsberg och den trevliga samvaron blir också ett kärt minne. A-flickorna kommer säkert att träffas flera gånger i framtiden för att återuppliva minnet av den populära tävlingen om Industrins A-flicka. Våra läsare har väl i regel följt MT:s rika reportage från dessa dagar, varför vi nöjer oss med att på nästa sida ge några fotoglimtar av A-flickan i Paris och Gustavsberg.

sätt än i stengodset låta sina infall och idéer, sin lust för att leka och hoppa över kritstrecken komma till utlopp. Man har en känsla av, att konstnärerna hade fantastiskt roligt den hektiska säsong som studion samlade sig till det första offentliga framträdandet med fajansen. Denna glädje klingade också i utställningstiteln "Fajansen målade i vår" och när man såg alstren kände man riktigt hur vårsolen och ljuva vindar från Farstaviken inspirerat skapandet. Denna första utställning blev en klar framgång och man kunde konstatera, att en gammal keramisk metod åter införlivats med svenskt konstliv. Det var närmast Stig Lindbergs fajansmålningar, som kom honom att få beteckningen "nyttokonstens surrealist", vilken som de flesta etiketter endast säger en del av sanningen.

Stig L. — lekare och ledare.

Men en lekare och speleman som Stig Lindberg, kan han vara ägnad att bli konstnärlig ledare för en industriell produktion av Gustavsbergs omfattning? Man kan svara obetingat ja på den frågan. Gustavsbergchefen Hjalmar Olson sa en gång att den konstnär, som skall göra en insats inom den keramiska industrin, måste förutom naturlig begåvning för form och dekor också äga det tålmod, den dagliga seghet, som bemästrar de tusen praktiska svårigheter, som reser sig i hans väg. Som exempel nämnde han den gången att Stig Lindberg är tillräckligt klartänkt och har tillräckligt goda utförelse-gåvor för att kunna argumentera i en debatt med tekniker och affärsmän, där många artister skulle komma till korta med sitt "konstnärssvammel".

I det föregående har talats en del om keramikern Stig Lindbergs "onyttiga" lek med eld och lera. Man har däremot inte sett så mycket av konstnärens insatser på den industriella produktionsområde. Han har emellertid också ägnat intresse åt vardagens bruksartiklar.

— Kan inte formgivningen på porslinsnets område betraktas som i stort sett färdig?

— Nej, det finns säkert åtskilligt att

göra, men det blir svårare och svårare att göra det. Industrin har växt ut och fått en annan karaktär. Ännu när jag kom hit till Gustavsberg satte hantverkets traditioner sin prägel på fabriken, det fanns till exempel endast en enda ingenjör anställd. Nu är det en modern serietillverkning nästan över hela linjen och det blir därför svårare att länka om produktionen. Varje detaljgrepp är betydelsefullt och får ofta sina återverkningar för hela förloppet. Desto mera nödvändigt blir det, att även konstnären och inte bara teknikern känner hela industrin och driften in i små enskildheter.

Vardag och helg i porslin.

Stordriften och serietillverkningen lämpar sig ju mycket bra för standardartiklarna och det är en naturlig sak att dessa tar största utrymmet på industrins program. Det är nyttokonstnärens sak att se till att dessa blir rejljätt och förnuftigt utformade och att de har en naturlig vardagstrivsel. Men vid sidan av denna kärna i tillverkningen tror jag det är riktigt, att man också organiserar smärre enheter där det exklusiva får komma fram med tanke på kategorier och konsumenter, som har möjlighet och lust att skilja på vardag och helg också när det gäller en sån sak som porslinet. Även om man har exporten i minnet bör en sådan uppspaltning av driften ha sina förmåner.

Stig Lindberg har två intressanta exponenter för dessa bägge produktionslinjer praktiskt taget klara. Den ena är alltså en standardservis. Den är döpt till Bo-servisen och konstnären har arbetat med den i två år. Den har fått en hel del av trollkarlen Stig Lindberg, konstnären som kan ställa åtskilligt på huvudet och ändå låta det komma ned på fötterna. Men här är hans fantasi ställd i den rena nyttans tjänst. Sopp-tallrikarna är försedda med lock naturligtvis för att bevara kastrullens hetta ännu inne vid bordet, men vänder man locket, samsalabim, så har man en den nättaste assiett att lägga kex eller vad man har lust på. Det är på samma sätt med karotternas lock, de

kan användas till fruktskålar, bröds-kålar eller vad man nu vill. Kannorna har också utrustats med lock, men varje lock passar till alla kannstorlekarna. Bo-servisen tillverkas i det hårdförsa flintporslinet. Stig Lindberg har också en mera exklusiv servis i benporslin.

Hur ser då den nye konstnärliga ledaren på gustavsbergsstudions framtida utveckling?

Konstnärerna — industrins samvete

— När Kåge och jag startade studion var min tanke att bygga ut den till en mönstergivningbyrå för hela kooperativet. Den skulle alltså komma med uppslag och idéer, som inte rörde bara porslinsindustrin. Det finns ingen anledning att släppa den tanken och i nägon mån har den börjat föras till verklighet. Överhuvud tror jag att det skulle finnas plats för en centralt ledd konsultativ verksamhet i smakfrågor. KF har sina konsulenter, som står konsumtionsföreningarna till tjänst, när det gäller mejerivaror, charkuterivaror och bröd. En smakkonsulent skulle också fylla en viktig funktion. För mig framstår det som ett lika stort bedrägeri att göra fula dekorationer på ett dåligt tyg, som att sälja livsmedel av underhålligt kvalitet.

Härvid ligger ansvaret givetvis främst hos producenten. Konstnären framstår i dag som industrins samvete. Det är han som måste hävda skönhetskravet i form och färg och det är han som måste säga stopp, om han märker att rationaliseringssträvandena går ut över kvaliteten. På lång sikt är detta givetvis en mycket ekonomisk uppgift. Vi slutar denna intervju med att låta Stig Lindberg berätta historien om en amerikansk glasindustri med 15.000 arbetare, som knöt mängder av tekniker till sig för att framställa de perfekta glaspjäserna. Produkterna blev tekniskt mycket bra, men den stora framgången uteblev. Man hade glömt en sak, man hade inte anställt en enda konstnärlig rådgivare. På den punkten fick man lära om och sen gick det lika fint som i sagan.

Några bilder från A-flickans solskensdagar. Längst upp till höger målar Maria i den världsberömda Sèvresfabriken i Paris. Därunder talar chefredaktör Elfving vid fabriken middag, Torbjörn Jonsson levererar en kram, till höger en glimt från arbetskamraternas uppvaktning. Längst ned är A-flickeidéns upphovsman, redaktör T. Larsson omgiven av A-flickorna Göta Olsson, Ellen Holmström, Margit Östling, Edith Jordin, Stina Ekenberg, Maria Fredriksson, Margit Anderson, Inga-Britt Sandell, Anna-Lisa Rosén, Elvira Wedberg-Larsson och Greta Ström.

Gustavsbergs-Pojkarnas träff

Trakt där fäder bött och gått i daglig id,
känt sin ungdomskraft och vilar nu i frid,
trakt där strider stått i Gröneborg och Kullen,
kämpar sova tryggt tre meter ner i mullen.
Här, i denna sal, där våra fäder satt
med sin dryckesmugg i fordom sommarnatt
och där öl och brännvin stänkt omkring på bordet.
Stolt och trotsigt vägde de ej ordet
om den rätta vägen att mot målet nå.
Man var stark och segerviss som få.

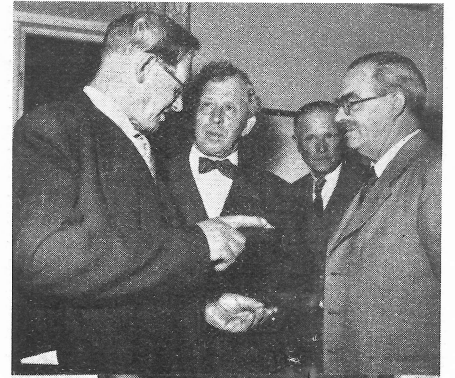
Men ej endast trevnad våra fäder kände,
arbetet var lag, man målade och brände,
formade och göt och gjorde fint porslin.
Levde strongt och hårt och skötte sin maskin.
Formarn på sin plats, likt kungen i sitt rike,
stod där ensam stark, ej någon var hans like.
Kom nån gång en man från Sveas många riken,
fann han strax sin plats — men utanför fabriken.
Att åt gråa leran giva eld och själ
kunde blott en traktens son, en infödd och rejäl.

Men kamrater! Tiden lider, vägen slår vid Farstaviken.
Leden glesnar, skaran skingras över berg och riken.
Var och en har sitt att sköta. Varje man sin plats har funnit.
Medan dagarna blev många, så att åren nu förrunnit.
Vart ändå, som vi ha dragit i den stora vida världen,
har dock ändå följt oss minnet av den plats vi börjat färden,
minnen och de band, som knötos i de första ungdomsåren,
de ha följt oss genom livet liksom vintern följs av våren.
Nu jag hälsar Er kamrater med en skål av druvans märg.
Här är upphovet och roten, i vår hembygd Gustavsberg.

Med denna dikt av märket Wala hälsade Oscar Wadström en gedigen skara karlar omkring de 60 åren vid ett festligt bord i Vårdshusets största sal i nådens år 1951, den 16 juni. Där utanför glittrade sommarsolen i Farstaviken över Ekedalslandet som förr om åren, här inne vankades det smörgåsbord med småvarmt från bolagsboden, strömming från Baggen, potatis från Kvarntorpet, lindare från Snickarns träsk, lingon från Lappmarken. Härliga franska fanns också, från Lindströms förstås, kalvstek från Ahlgrens stånd och moster Petterssons köttbullar hade en strykande åtgång. Vattnet från Pjäsens brunn och mjölk från "först i flaskan" läskade. Man var hemma, sade min granne Söderström från Mariagatan 7. Det var stämning och fest från första stund, då de gamla infödda 75 gustavsbergspojkarna, till tonerna av Nisse Box' och Fredrik Lundqvist tvåradiga, Blombergs munspel, Söderbergs gitarr och en trio snatterpinnevirtuoser från Gröneborg med omnejd, bänkade sig samman till GP:s unika premiärträff. Initiativtagarna, Wadström, Söderberg, Säfström, Boxarna, Lundkvist och Blomberg hade träffats och upplivat gamla minnen en sommarkväll, badat vid Svinudden, dansat vid Tjustvik — och då fattat beslutet att kalla samman de gamla gustavsbergarna. Och här satt de nu, långväga ifrån och hemmaifrån. Ändå fler skulle kommit om utrymmet varit större. Man hade tittat på fabriken och beundrat den enorma utvecklingen. En rundtur genom samhället hade fört dem till gamla kända trakter, som nu fått en ny skepnad för nya generationers behov.

"På tiden, som har flytt vi ser så ömt,
fallera
Det tråkiga som fanns det har vi glömt,
fallera
I skimmer står vår ungdoms äventyr,
fallera,
när vi mot framtidsåren varsamt flyr,
falleralla

Så löd vers nummer tretton i den bordsvisa, som Gustavsbergs rimsmidare från gamla tider H. Danielson fick gubbarna att sjunga med i med kläm. Och nu skulle referenten haft en ekomikrofon och smygigt sig runt kring borden, ty här berättades om data och händelser från gamla Gustavsberg, som vore värt att räddas till historien. Han passade på att hälsa från det unga Gustavsberg och läsa ledaren i detta nummer. Pojkarna, som satt placerade vid bord, märkta "Kasern", "Koppverkstaden" o.s.v. skulle man ha velat ge 30 år tillbaka och engagera dem alla till fabriken. Där fanns yrkesskicklighet och fackkunskap — det kunde man höra av samtalen. Nåja, sånt kan man drömma om när man varje dag plågas av ropet efter duktigt folk till fabriker. Men som redaktör kan man i varje fal hoppas på att få många bidrag till spalten "En gammal gustavsbergare berättar" och det är vackert så. — Pojken Karl Bergman tackade vid bordet pojkarna som tagit initiativet till denna träff och hoppades att utrymmet nästa gång skulle förslå, så att också "gustavsbergflickorna" fingo förgylla upp samvaron. Ett förslag av Bergman om att göra en liten insamling till en utflykt för Gustavsbergs gamla antogs

med acklamation och sedan en av de gamla pojkarna lagt en hundralapp i botten gick summan snabbt i höjden. — Efter supén trängde GP-medlemmarna sig samman för att vår fotograf skulle föreviga dem i ett gruppfoto. Under hela kvällen fotoblixtrade det alltemellanåt och några prov har vi med. Kaffet intogs i övre våningen, där pojken Karl Törngren behandlade pianot lika säkert och mjukt, som då han gjorde musik till bios stumfilmer. Mylla spelade och sjöng och så berättade man historier. Kalle Lorang talade om hur han återfann skutan "Hoppet", där den tidens grabbar smakade på skeppsskorpor och klättrade i riggen. Kajutan finns nu på Sjöfartsmuséet. Han erinrade om Ekbergs och Severins förnämliga festarrangemang och "bondbröllop" och om idyllen vid Ekedalsvägen, där man svärmade med sin första kärlek. Gustav Fröberg berättade ett ungdomsminne och Danielsson föredrog en dikt om begreppet Gustavsbergspojkar. Vi återger deras alster på annan plats i tidningen. Abel Holmberg förtalte en spökhistoria, Söderberg, Olofsson och många fler kom med andra glimtar — ja det berättades och sorlades och tiden rann iväg. Gustaf Blomberg visade till slut en samling verkligt unika ljusbilder från det gamla Gustavsberg, avbruten av ideliga igenkännanden, utrop och förklaringar. Det var tydligt att man trivdes!

Då månen sjönk ned bortom Färstalandet och solen började stiga över havet i öster skedde uppbrott. Man hyllade 'styrelsen', man hurrade för Gustavsberg och tackade fabriken för visningen och för minnesaskkopen. Och tryckte varandras händer. Man enades om att låta sammanslutningen Gustavsbergspojkarna bestå och att man skall träffas igen.

"Gustavsbergspojkar"

En vacker dag man märker högst förvånat

att man är mycket äldre än man tror: det här man nu har kvar betänkligt grånat

och "månen" bara växer och blir stor!

Som pojk man än ju känner sig i själen och jaktar som de andra och har brått, man kan ej tro om så dom slog ihjäl'en att man har redan *ålderdomen* nått?

Men faktum kvarstår, som begreppen rubbar
det sura äpplet får man bita i,
man räknas nu bland gamla sura gubbar,
vår ungdomstid för evigt är förbi!

Nu får man gå och glädja sej åt smälten

och bläddra fromt i minnenas arkiv;
man "hoppat av" den vilda karusellen
och "utom tävlan" drar sitt positiv!

Man hade dröjt kvar i den gamla tiden och man hade sett den nya med dess fördelar och vad kooperationen kunnat åstadkomma under en kort nydaningsperiod i det gamla brukssamhället. Men, som en av pojkarna uttryckte det i avskedsögonblicket: "Det är inte bara det materiella framåtskridandet vi ska hylla. Det vi nu drar fördelar av är en följd av vad våra förfäder gjort. De voro skickliga och pliktrogna arbetare, som i hård kamp för tillvaron arbetade efter sin förmåga och de gav oss ett andligt arv, för vilket vi skall stanna i tacksamhet."

G—g.

Vår ungdoms ideal är övergivna
nu realistiskt ser man varje sak;
vi gamla verkar "lite efterblivna"
vi har en omodern och billig smak!

I all sorts fördom tror dom vi är fångna
så ej vi märker huru tiden går:
men vi ej alltid prisar det förgångna,
den "nya given" vi rätt väl förstår!

Vad var väl våra enkla "kägelbaner"
där "trissan" drevs i vägens damm och grus
mot nutids- högst moderna *fotbollsplaner*
där "kämpar" sparkar inför fullsatt hus!

Tänk blott, *vår* ungdoms bjölklovsklädda
sjuks'ar
med sköna damer, punsch och handklaver.

Nu åker vi till fest i flotta bussar
men riktig punsch vi ser nog aldrig mer.

Förr ringde man trankilt till vin-agenten
och punsch och konjak sändes hem på båt;

likvid man ordna sedan, vid "Procenten"
sen alltihop, och mera till, gått åt!!

Man dansa' snällt vid "Skyttepaviljongen"

och "smockan föll" ett stycke därifrån.
Nu hålls det lugnt av ordningsvaktsbatongen

och bort i "basset" snyftar saxofon!

Nu är vi allesamman nästan lika
och ingen över andra "sticker opp"
nu, ingen fattig finns, och inga rika.
Tänk vad vi hunnit under årens lopp!

Övre raden fr. v.: Gunnar Ekberg, Gunnar Lindahl, Verner Hultman, Helge Olsson, Josef Pettersson, Victor Andersson, Karl Nilsson, Oskar Lundin, Johan A. Hellqvist, Gunnar Tegerström, Georg Box, Uno Hultgren, Anders Steen, Herbert Fredblad, Nils Box.
Andra raden fr. v.: Fredrik Lundqvist, Ragnar Andersson, Hilding Jonsson, Henning Danielsson, Oskar Severin, John Ahlqvist, Ernst Lindahl, Gunnar Nilsson, Adolf Pettersson, Ture Söderström, Karl Dahlgvist, Karl Lorang, Sven Lövbom, Georg Pehrsson, Gerhard Ullberg, Karl Bergman, Martin Söderström, Sven Steen, Erik Steen, Gerhard Pehrsson, Krispin Grenman, Gustav Lorang, Sven Jonasson, Sven Nilsson, Robert Gustavsson.
Sittande och knästående: Oskar Ullberg, Anders Bonnevier, Gustav Möller, Abel J. Holmberg, John Johansson, Sigfrid Järvall, Henrik Söderström, C. Erik Fagerström, Oskar Olsson, Carl Petterson, Knut Andersson, Karl Törngren, Edwin Johansson, Erik Hallberg, Anton Kock, Gerhard Sävström, Oskar Fredriksson, Gustav Blomberg, Josef Box, Frans Karlsson, Georg Lundberg, Gustav Fröberg, Albin Olovsson, Alexander Olovsson, Oscar Wadström, Knut Boox, Gustav Olsson, Gustaf Gehlin, Oskar Söderberg.
Sittande i mitten: Martin Lätt, Albin Aberg, Gustav Wallius.

Nu inga bleka "massapojkar" springer
ner till "fabriken" redan före 6
då gamla "slamhusklockan" ilsket
ringer
och dom med möda av sin "morsa"
väckts!

Kanhända en och annan örfil svider
men man är van så det gör ingen sorg
och ger igen vid kvällens vilda strider
med andra grabbar uti Gröneborg!

— — — — —
Nu är vi gamla, blivit "män i staten"
vi som var här i våra unga dar,
på var sitt sätt vi stretar nu för maten
ty flera flyttat men en mängd finns
kvar.

Vi nu har tänkt att "gamla grabbar"
samlas
båd' dem som bor här och som flyttat
bort;
till mat och dryck vi får försöka
"skramla"
och hoppas att det inte blir "för torrt"!

Nu är dom borta alla "originalen"
som, lite egna, gjorde här sin rond,
nu minns vi knappast färgerna på
schalen
som prydde gumman uti "gummans
stånd"!

Nu kör ej mera "Farsta-ekipaget"
med Bruks-patron och kusk uti livré
en 5 tons lastbil pryder upp garaget
sen nya tider här har gjort entré!

Man ingen söndag mer på båten "slus-
sar"
och får en sup i "5-ans" försalong
nu åker vi till "Stan" i Björknäs bussar
och gynnar "Sara" — (någon enda
gång!?)

Nu "Gustavsbergare" ej mera slarvar,
nu fordras det att vara stelt korrekt
och inga gubb' i Vårdshusbacken larvar
att få "en öl" och värsta törsten släckt!

Vi slipper "första-uttagsplågan" även
ty "Konsum" heter gamla "Bolagsbo'n"
nu allihop har pengar uti näven
de är ju nästan som "Revolution"!

Ja, gamla minnen tänkte vi uppliva,
med vännerna från fordom få kontakt
och på vårt Vårdshus ordna till en
"skiva"
för att få träffas i vår ungdoms trakt.

Den gamla trakten gläder än vårt sinne
och ger åt livet lite glans och färg,
de ljusa stunder stannar i vårt minne,
det skimrar sommar över Gustavsberg!

Än där i gräset glänser färgrik daggen
när solen stiger över skogens bryn,
där kilar fina båtar ut mot "Baggen"
och kyrkans spira pekar upp mot skyn!

Än glittrar vattnet grant i Farstaviken
liksom det gjort i alla gångna år,
men dystert grå står gamla pott-fabri-
ken
och minner om den tid — som nu förgår!

— — — — —
Så, låt oss glädjas medan livet varar,
ta reda på var flyende minut;
nu är vi här, en hoper gamla karar
att ge vår ungdomstid en glad salut!
H. D.

Sommarens salta stänk

svalkar säkert snart solbrända
semesterfirare. Skolan slut,
semestern stundar. Segelbåtarnas
segel slår så stilla, smekande
stäven susar säven så sakta.
Stärkande sol strålar.
Spirande sippor, syrener,
svajande
sädesfält, skogens svala skugga,
siskornas spåda sång, smultronens
söta smak, sporrar skrivaren
spontant så sägandes se
samhället, sedan söndagens siesta
stundat.
Skräddarvikens skum
samlar simmande svenner,
skrattande systrar, stojande söta
småttingar, som sinsemellan
sörplar saft, samlar sandens
snäckor. Stundom skvalpande
stranden, som små stänkande
sylfider. Så synes signaturen, som
sagt, Sveriges signade, soliga
sommars, som således skall
saluterar såsom sinekur,
samlande släktets söner sällsamt
sund stimulans. Sic!

Välfrejdate vikingar,

vilkas vaggor vinglat vid viken
vid Värmdövägen, visades våra
verkstäder, varefter valdes
visitering välkända vallfartsvägar.
Välfärden vitsordades.
Vidare vankades välplägnad
vid Vårdshuset, varest Vadström
välkomnade vännerna. Vid vinet
varslade vittnena vana vid
vederbörande valplats,
vars vickningar verkade varit
vederkvickande vid värnplikten.
Vädret var varligt, vattnets vågor
vilade. Västerens välsignade vyer
vid Vårdshusverandan väckte
vemodigt vällyd. Visans vänner
verkställde vackra verser, vartill
virtuosor vållade veritabel vokal
vibration. Vältaligt vädjades
valuta, vilken villigt villfors
vördade veteraner. Varjehanda
vitsar ventilerades vart vi vände
vår varelse. Välbekanta visioner
visades visuellt. Vid votering
valdes vidgad verksamhet, varvid

valkyriorna välkomnas.
Vitala värdar vederfors
välförtjänt välgång.
Vivat!

Tandvärnet

tillkännagav träff till tredje
Trefaldighetsveckan. Trettio
tillgivna trosfränder tillbragte
trivsamma timmar tillsammans.
Tidningens täljare tog tillfället
teckna tilldragelsen
tirad, tillmötesgående tandrötans
tuktare. Talarna tyckte
tandvanvärden tenderade
terrorisera trakten. Trodde
trasslet tarvade tvekamp, ty
triviala tilltugg, tabletter, tillika
tårtor tillvitas tillkomsten
tandvärk. Torftigare traktering
tillrådes. Tioåringars tioöringar
till tomater!, tänkte tydligen
trevlig tanddoktor.
Tidningsläsarna torde törhända
tillönska torneringen tur. Tack!

Fem farliga F

försvarar fulländad form,
förmodar framsynta författare,
fördömande farten, förargelsen,
fetman, flaskan, fimpen.
Flera fotgängare förolyckas för
försåtliga farddärar, förargelsen
förhäxar förment förolämpade
flegmatiker, fetman frestar
faktiskt flåsande fyrtio-,
femtioåringar förtretligt, flaskans
fludium fördummar fördärvligt
fridsamma församlingsbor, fimpen
förgiftar friska fränder,
föranledande försämrade
finanser. Farhågorna fordrar
fördenskull föresatser. Föredöme
från fäder, fostran från
folkskolan,
fackföreningsfunderingar,
Forumfrågor, förtänksamhet från
fullmäktige, företagsamhet från
fabriken. Förslagsvis förordas
föreläsningar för
föräldraförening. Förrän
framfusig framkomst, febriga
fataliteter, fjättrande fett,
förvildande fylla, förgiftande
Fennia får fördärva familjen
fordras få fram front. Fastän
ferier följer, föredrag försiktighet
före fläng, förnöjsamhet framför
förtret, förnuftig förplägnad före
flottig föda, friskt flöde före
frätande finkel, fattiga fyrkar
framom flyktiga favoritfimpar.
Finis!

LEKAREN.

Glimtar från Gustavsbergs fabriker

Wilhelm Kåge utnämndes i konseljen den 25 maj till professor.

Folkhögskolestipendier om 150:— för vinterkurs kan även i år sökas före den 1 oktober.

Porslinskurs pågick under veckan 3/6—9/6 i HPF med deltagare från Sundsvall i norr till Malmö i söder. Kursdeltagare var konsumentställda avdelningschefer, butiksförstandare och försäljare. De fick under sakkunnig ledning arbeta i de olika avdelningarna och sätta sig in i de problem, som är förenade med porslinsframställning. På kvällarna samlades deltagarna till föreläsningar och diskussioner om keramiska problem och försäljningsfrågor.

Kursdeltagarna var mycket nöjda med veckan och de hade icke tillräckliga superlativ att ödsla över Gustavsberg och den goda stämningen som är rådande i fabriken.

Det keramiska vetande de inhämtat under kursen kommer säkerligen att sätta spår efter sig ute i landet och den goodwill de skapar kommer att bli Gustavsbergs Fabriker till nytta.

Kursledare var Arnold Erderyd och som gruppchefer fungerade Oskar Wadström, F. Fall och Arne Lundqvist.

Kooperativa personalalliansen hade den 17 juni skärgårdstur med deltagare från Schweiz. Efter en tur runt Rindö gjordes besök vid Vår Gård.

Dekoravdelningen hade den 28 maj bussutflykt Mälaren runt med 108 deltagare. Den lyckade färden refereras på annan plats i tidningen.

TPF hade personal- och familjträff på Aspvik den 10 juni och gynnades av fint väder. Trehundra personer sökte sig ut till Aspvik, där Blåsorkestern konserterade och en härlig frukost i det gröna serverades, inte minst till husmödernas stora glädje. Lekar för barn, skämttävlingar och dans utfylld programmet.

BKF firade sin Aspviksfest den 17 juni med kaffe och dopp, musik, skämttävlingar och dragkamp, lekar och dans. 150 deltagare hade mött upp.

I koop. DM i terräng den 24 maj tog

Valfrid Berglund och Alf Rosén från Gustavsberg mästartitlarna i resp. senior- och juniorklassen.

Korpfotbollen inom Gustavsberg pågår som bäst med spännande uppgörelser mellan de olika avdelningarna. Sedan halva serien avverkats leder Pressverket före Sanitet, Konsum, Emaljverket. HPF och Mek.

I varpa står tätstriden mellan utarbetare och chaufförer, men målare, gjutare, formare, eldare, mekaniker, pressare och skrivare gör vad de kan för att också plocka hem poäng på den trevliga banan vid Vilan.

Maj—Juni har varit de verkliga besöksmånaderna med sammanlagt 3.000 gäster. Där kom konsumpersonal från Örebro, Julita, Uppsala och Stockholm; kvinnoklubbar och husmodersgillan från Ursvik, Nyköping, Bromma, Södertälje, Domnarvet och Solna; australiska, tyska och amerikanska arkitekter; schweiziska KPA-gäster, socialarbetare i olika grupper från Stockholm och Schweiz; Svenska Slöjdföreningen, norska journalister, danska porslinsmakare, yrkeskolelever, folkskoleseminarister och Vår-gårdare. Rör- och metallfolk har kommit i stora grupper. Mindre sällskap fanns från England, Nya Zeeland, Thailand, Chile, USA, Finland, Schweiz, Holland, däribland en del gäster vid KF:s kongress.

Tennisen har startat med match och nederlag mot Fläktfabriken. De voro tydligen bättre tränade och vann med 5—2. Nu äro klubbmästerskapen med något reducerat deltagareantal (Ref. glömde anmäla sig.) i full gång på banan vid Höjdagen.

G. Dbg.

Fototävling

De anställda vid AB Gustavsbergs Fabriker, Lumalampan AB, Konsumtionsföreningen, Stockholm m. o., Kooperativa Förbundet samt Paul U. Bergströms AB ha inbjudits till en gemensam fototävling. Tävligen indelas i följande grupper:

Grupp A. Svartvita bilder

Grupp B. Färgbilder i diapositiv.

Tävlande anses genom sitt deltagande ha godkänt nedanstående bestämmelser.

Tävlingsbilderna skola vara tävlingsombuden tillhanda senast den 1 oktober 1951. Tävlingsdeltagandet skall vara fullständigt anonymt, varför bilderna skola åtföljas av namnsedel i slutet kuvert, med uppgift om den tävlandes namn, signatur, adress och arbetsgivare (företag). På kuvertet angives signaturen.

Tävlande får ej deltaga med mer än en kollektion om tre bilder i varje tävlingsgrupp. Tävlingsbild får ej tidigare ha varit publicerad eller prisbelönt i annan tävling, med undantag för personaltidning resp. klubbävling.

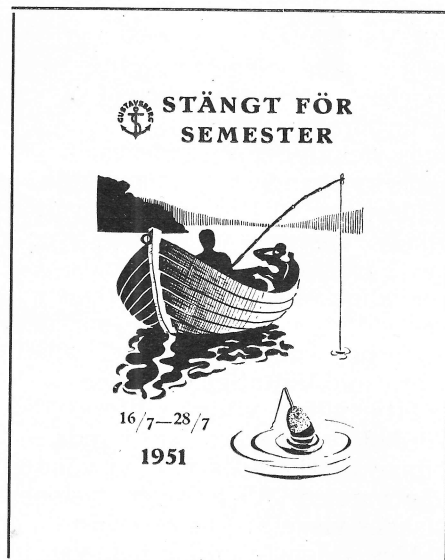
Svartvit-tävlingen, således grupp A, är såväl individuell som lagtävling mellan företagen i 3-mannalag.

Tävlingen i båda grupperna bedömas med hänsyn till varje kollektion som helhet. Tävlingsjuryns protokollförda beslut kan icke ändras.

Tävlingsombuden äga rätt att utan ersättning till den tävlande utvälja bilder för utställning eller förevisning i diapositiv inom företagen. Efter medgivande av den tävlande äga tävlingsombuden rätt att utvälja bilder för ev. publicering i företagets personaltidningar.

Grupp A avser enfärgade bilder på papper. Bilderna skola vara tagna av den tävlande. Negativ- och positivarbete må utföras antingen av den tävlande själv eller av fotografisk firma. Bildsformat får ej understiga 17×17 cm, medan största format är obegränsat. På baksidan skola bilderna vara försedda med fotografens signatur och ev. tekniska data. Bilderna skole ej vara monterade.

Grupp B avser färgfotografier, tagna av den tävlande och framkallade antingen av den tävlande eller av fotografisk firma. Bilderna skola vara monterade mellan glas i gängse standardformat för projektion (5×5 eller 8×8) och på framsidans överkant markerade med vita pappersremсор, försedda med den tävlandes signatur. Plåtramar godkännes ej. Tävlingsombud på Gustavsberg är Hilding Ohlson och W. Wahlgren.

FÖRETAGS- Nämnden

Den 7 juni samlades företagsnämnden till sammanträde i BKF:s nyinredda föreläsningssal. Sedan en film om företagsnämndernas arbete visats, öppnade ordf. herr Hjalmar Olson mötet och hälsade särskilt de nya ledamöterna hrr Bertil Svensson, Sven Svensson, Erik Hillborg och Ando Björk välkomna. Man enades om att utöver arbetarpärtens representation inbjuda herr Axel Öhlund till förnyat ledamotskap, då hans erfarenheter och hans befattning som expeditör ansågs värdefullt för nämndens arbete.

En skriftlig årsredovisning jämte förvaltningsberättelse för Gustavsbergs Fabriker utdelades till ledamöterna, varjämte herr Hjalmar Olson kommenterade de angivna posterna. Han gav samtidigt en översikt av det nuvarande marknadsläget för våra produkter. Från *samarbetskommittéerna* rapporterades informationsaftnar, och samråd om produktionsfrågor och mera interna avdelningsfrågor. TPF och BKF planerar personalfester på Aspvik, medan HPF beslutat att avdelningsvis träffas till utflykter.

Skyddskommittén meddelade att undersökningar beträffande eksemskador fortsattes i samarbete med Folkhälsan. I fråga om arbetstiden och ev. förkortad lunchrast hade yttrande inhämtats från sakkunniga, vilka under särskilda motiveringar avrådde för att inkräkta på måltidsraster. Skydds- och arbetstidsfrågor hade också diskuterats med skyddsombuden vid ett möte tillsammans med kanslichefen Erik Thörnberg, förbundsordförande G. Mohlne m. fl. Ur olycksfallsstatistiken, som numera redovisas på en blankett i stället för tidigare två, lämnades några jämförande siffror för föregående år och 1:a kvartalet 1951. Från *förslagskommittén* rapporterades 13 inkomna förslag, av vilka 10 premierats. Till nya ledamöter efter hrr Öhlund och Nässén har kallats hrr Sven Svensson och Birger Lindberg.

Porslinsfabriken kan nästa år

fira sitt 125-årsjubileum. Ledamöterna ansågo det önskvärt att gustavsbergarna fick tillfälle att fira jubiléet under enkla och trevliga former. Det föreslogs bl. a. en folkfest i Folkparken. En kommité tillsattes för att göra vissa förberedande arbeten.

Med anledning av *Wilhelm Käges* hedrande utnämning till professor beslöt nämnden att avsända ett lyckönskningstelegram.

De kraftigt ökande *besöksströmmarna* till fabriken oroade en del av nämndens ledamöter, som påtalade störningar i driften och allt för stort ianspråktagande av fabriken personal för visningar. Å andra sidan ansågs att man ej bör göra ytterligare restriktioner i besöken, som onekligen skapar en good will för företaget och dess produkter.

En för vår företagsnämnd smickrande *undersökning* rapporterades från Svenska Fabriksarbetareförbundet, där en jämförelse och värdering av 50 företagsnämnders arbete hade placerat Gustavsberg i toppen eller med 53 poäng av 60 möjliga. Nämndledamöterna ansåg det önskvärt att undersöka vad som kan göras för att uppnå full poängsumma.

Frånvarofrekvensen, som fortfarande på sina håll orsakar allvarliga avbräck i en jämn produktion, ansågs kräva propaganda under medverkan av verkstadsklubbar, erinringar om avtalets bestämmelser samt vädjan genom fabriksradio och cirkulär till de anställda.

Vid nästa företagsnämndsmöte fortsätter herr Hj. Olson sin redogörelse om förutsättningen för och inriktningen av Gustavsbergs produktion.

Sekr.

Flera perioder — vi bryter!

Maria Tibbelin.

Den 15:e maj infördes automatiseringen i Gustavsberg. Därmed fick vi abonnenter lov att själva söka våra förbindelser med yttervärlden. Staben av talmodiga telefonister skingras nu åt olika håll, endast en telegramexpedition i Stenhuset ombesörjes av fru Norman. Sista dagen på telefonstationen firades med kaffe och tårta och avgående föreståndarinnan fröken Tibbelin uppvaktades med blommor från en rad abonnenter bl. a. från fabriken som placerat sina blommor i en Argentavas. På bilden nedan synes våra telefonister i sista dagens tjänst. Det är fruarna Norman, Lindberg, Sjölin, Enfors och fröknarna Phåla och Jansson samt föreståndarinnan Maria Tibbelin. Tack för god vakt, flickor!

SEMESTERRESAN

går till

Oslo-Köpenhamn

20—29 juli.

Lapplandsfjällen

1—12 augusti.

Paris

16—31 augusti (Få platser kvar)

Modern turistbuss från Stockholm

Upplysningar genom

Henry Burell, Gustavsberg.

Tel. 30737.

Midsommarfesten vid Björnebo

EN BLA HIMMEL utan moln, en smekande lätt vind som lekte med björkarnas löv, ett vackert grönt åkerfält och ängsblommor i gult och blått. Ja, så såg världen ut därutanför fönstret i stugan, där den lilla flickan och pojken bodde.

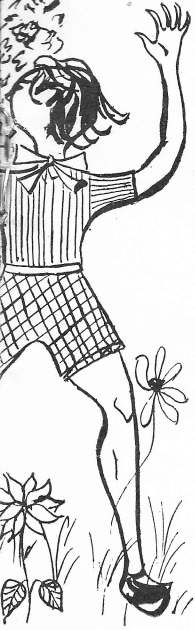
Det var Midsommarafton, den dag som de med spänning väntat på. Det var egentligen starfamiljen i det där hålet i alen som först talade om saken. När mamman hade värmt fram sina ungar ur äggen, hade hon berättat för de små skrikhalsarna om sommarens stora fest i skogen. Om de voro snälla, åto ordentligt och lärde sig flyga snyggt, så skulle de få följa med till Midsommarkalaset. Inte behövde hon förstås be dem äta, ty så snart mamman hittat en mask skreko och gapade de med sina trumpetnäbbar på en gång. Det där hade i alla fall de båda barnen hört och undrat över. Så, en kväll i mitten av juni, kom domherren flygande från skogen. De hade inte sett honom sedan vintern. Domherren satte sig att dricka i fågeldammen och kvittrade att de båda barnen voro välkomna till fest vid Björnebo på Midsommarafton. Och nu var alltså den stora dagen inne.

På sin vandring genom skogen fick de snart sällskap med herr och fru Ekorre, som haft sin värbostad i samma träd som stararna. Ekorrarna tjuvtrådade i ett och berättade att de just burit iväg sina fyra ostyriga ungar till sitt sommarnöje längre in i skogen. Igelkottarna hade också fått fyra ungar och de hade redan dagen förut traskat iväg mot Björnebo, för att hinna fram i tid. Fru Grävling hade härmdagen råkat gå vilse i en grytgång. En grönsiska hade smitit ur en bur och slagit sig ned i närheten. Och grodan från Ekbacken hade vunnit en längdhoppstävling i småskolans idrottstävlingar. Medan ekorrarna skvallrade plockade flickan ängsblommor och virade sig en krans, som hon satte på sitt lockiga hår. Pojken skar sig en liten flöjt av sälg och började locka på fåglarna. Och se där kom de. Bofinken, svalan och tättingen följde dem under flitiga skalövningar. Ugglan satt som vanligt och visade vägen. När sällskapet svängde in på den slingrande stigen mot Björnebo utökades det snart med det pigga harparet och där stack herr Grävling fram sin nos ur ett snår. På en björkgren satt en gulsparv och räknade vandrarna på skogsstigen. Tsi, tsi, tsi, tsi, tsi, tsi, sju. Jo, det stämde. Från olika håll sällade de gamla bekanta vännerna från skogen sig till dem. Bortifrån kärret kom älgparet klivande och efter dem spetade två långbenta älgkalvar på ostadiga ben. Rådjuret skuttade fram i livlig galopp, räven travade efter med glad uppsyn och katten från Odetorpet skojade med skogsmusen. Där framme syntes Björnebos grönskande äng med en grann midsommarstång. Den var pyntad med eklöv och kransar av blåklint och prästkragar. I toppen satt taltrasten och sjöng sin stillsamma midsommarvisa, medan färggranna fjärilar dansade i sirliga svängar kring honom. Björnmor och björnfar hade dukat för kalas och tvillingbjörnarna Bimse och Bamse kilade fram och åter i allehanda bestyr. När de fick se barnen och alla djuren, rusade de glättigt dem till mötes, brummande sitt "Välkomna till Midsommarfesten!" Det blev signalen till skatan, som nu samlat hela sin orkester i stora björken. Nu stämde lövsångare, sängtrastar, rödhakesångare och hela

sommarkören i med en sprittande marsch. Älgfar tog täten och i en lång rad följde honom alla de andra i en taktfast promenad runt Björneboängen. Och där stod Björnfar i ringens mitt och välkomnade dem alla. Med barnens hjälp ledde han nu de gamla kända lekarna kring Midsommarstången. Pojken angav tonen med sin sälgpipa och sångfåglarna fyllde ut med sina klingande låtar.

Långdansen gick så småningom i bukter och ringar, över berg och backar och upplöstes framför Björnebo, där trakteringen väntade. Smultron, blåbär, nötter, ollon, stensöta och friskt källvatten — det var kalas för litet var efter de svettiga danslekarna. Och alla läto sig väl smaka av godsakerna. Grävlingen fnös visserligen åt stensötan, men åt desto mera av blåbären. Skogsmusen mumsade förtjust av ollonen, och nötskrikan tog flera portioner. Hon passade också på att kravsa ned ett och annat ollon i jorden. Det hade hon lärt sig av ekorren, som dock höll med korsnäbbarna om att tallkottsfrön var den verkliga delikatessen. Rävnen smörjde kräset med smultron. Rådjuret och älgarna festade på vildspenat, från björnfars eget grönsaksland. Ja, alla och envar hittade alltid något gott att äta. Så alla var belåtna, när man slog sig ned i gräset runt ängen för att titta och lyssna på den underhållning, som nu följde. Man beundrade och applåderade harens frivolter och krumsprång och den hisnande flyguppvisningen, som tornsvalan utförde mot den blå sommarhimlen. Herr Tjäder trädde en tjugis solodans, så som han brukade dansa den för sin utvalda. Ja till och med pojken och flickan fick visa hur de kunde dansa en träskodans tillsammans. Det tyckte alla skogsdjuren var roligt. Och på bergknallarna runt omkring hade de ännu flera åskådare. Ty där hade alla de små djuren tagit plats. Där satt ödlor och grodor, ollonborrar och nyckelpigor. Och tusenfotingen — som blev så glad åt spektaklet att han inte visste på vilket ben han skulle stå. Den trivsamma underhållningen avslutades med att rävnen berättade en del lustiga historier från sina strövtag i bygden. Åhörarna hade hejdlöst roligt åt hans befängda och livliga skildring. Fast alla förstodo ju att han skarvade det mesta. — När nu ekorren föreslog att man skulle leka "kurra gömma", voro alla snart på benen igen. Grävlingen var svårast att hitta. Det blev "fritt fram" för honom varje gång och då kom han lufsande ur någon ny gång i marken, som ingen kunnat ana sig till. Ekorren försökte gömma sig i ett hål i en stam, men skatan skvallrade om var han var. Göken var besvärlig och gal än i öster, än i väster, tills pojken fann på att hämma honom, så han måste fram och titta vad det var för en muntergök och så blev han också fast.

Så fortgick Midsommarfesten i den ljusa sommarnatten. När solen fittade upp till den nya dagen i öster, drog hela skaran upp på bergkrönet. Fåglakören sjöng en morgonsång och sedan älgfar sagt några tänkvärda ord om djurens gemenskap och ett tack för samvaron, bjöd han flickan och pojken att sitta upp på sin rygg. Så vinkade de farväl åt sina vänner, medan älgen skumpade iväg med dem, hem till den röda stugan. Som ligger just där stigen börjar, som för fram till Björnebo, långt där inne i skogens gömda vrå.

Min hobby

VI.

Ja nog har jag en hobby, till och med flera stycken. Då jag fick reumatism i mina händer, kom jag för att få vård till Norrköpings kuranstalt. Där var alla sysselsatta. En del sydde, andra virkade. Ingen fick sitta sysslös, så att lederna stelnade till. Och det gällde ju även mig. Både till nytta och nöje började jag sy och knäpa och på så vis har jag fått fram ett dussintal saker, som jag givit bort som presenter. Men nu är det ont om sådant där bra tyg, men så snart det kommer in i landet igen, börjar jag knäpa på nytt. En annan hobby och ett roligt tidsfördriv är att göra fågelburar. Jag har gjort flera stycken och därtill också varit litet av fågelhandlare. Jag minns en gång när jag for till stan med tolv fina kanariefåglar för att sälja dem i en fågelaffär. Man kan ju sklija hane och hona på spelningen och på handlarens fråga om de spelade, jakade jag förstås. Men den lurifaxen hade en annan metod. Han blåste dem i bakdelen. "En hona", sa han, och så fortsatte han att blåsa honor. Men den tolfte var en hanne. Och så bjöd han mig 1 krona för honorna och 2 kr. för hannen. Det hjälpte inte vad jag sade. Hans hobby var att blåsa och lura folk. — Att studera ungarna, att göra burar är intressant och roligande. Men den sista fågeln vi hade flög ut en vacker dag och kom inte igen. Så nu får jag nöja mig med att vattna blommorna och språka med dem framåt hösten, då jag väl försöker ett tag igen med mina kuddar och burar.

J. A. Eklöf.

En gammal gustavsbergare berättar

Vedhämtning 1906

Eftersom redaktören inbjuder oss att skriva, så ville jag gärna berätta ett litet minne från 1906. Det var det året, då Skogsmonumentet invigdes. Vi skulle samma söndag fara med pråmarna Oden och Tor efter bogserbåten Farsta till Östanå och lasta ved. Men för att inte möta den kungliga båten med Oscar II, så fick vi order att åka tidigt på morgonen. För att klara oss till tisdagsmorgon måste vi proviantera — både vått och torrt — och det gjorde vi med besked kvällen före avresan. Det blev en grann dag, sedan vi lättat ankar vid femtiden på morgonen. Kaptenen på Farsta med två man och så två man på varje pråm. När vi kom till Waxholms fästning, så blev det kaffedrickning — och kaffehalva. Vi skojade litet med artilleristerna. Tills dom ropade att vi skulle dra in pluntan innan det blev "ge fyr!" Vi fortsatte vår färd och kom fram till Hårsviken, där vi kastade ankar. I roddbåten tog vi oss över till andra strand. Vi hade dragspelet med och så fick vi oss en svängom med tanterna vid några stugor intill. Och så en kaffegök i det gröna förstås. Vi tyckte det var en livad arbetsdag och sov så gott på våra britsar intill måndagsmorgon. Då var det att börja med stuvningen och det var ju litet tyngre jobb. Tisdag middag voro vi färdiga att börja hemfärden och på onsdagen voro vi lyckligen tillbaka till Gustavsberg och — lossningen. Ja, se det där var ett reseminne, som jag tog för mig att skriva ned. Tänk, det är snart 50 år sedan, men jag minns det som det var i går. Tack för ordet, redaktör!

Johan Gustavsson.

Ett barndomsminne

En tidig söndagsmorgon väcktes vi ungar med kommandoordet: "Opp! Vet ni inte av att i dag skall skarpskyttarna ut och marschera!" Jo visst, min far var ju kompanichef, och sabeln med gehäng skulle naturligtvis putsas, vilket alltid kom på min lott. Vi skulle ta på oss våra bästa söndagskläder, dagen till ära, och så bums till paviljongen, där korum skulle gå av stapeln. Där var det liv och rörelse. Musiken med nyputsade instrument. Ur den dåvarande skarpskyttemusikkåren minns jag Knut Holmberg, Valdemar Sjöberg, Herman Box, Moberg, Hellstrand samt trumslagare Hagström. Korpral Emil Box såg

Gäddtävling inom Gustavsbergs sportfiskeklubb

Tävlingen avser fångst av den största gäddan på klubbens vatten under år 1951 och är öppen för samtliga medlemmar.

Fångsten får göras med de redskap som enligt punkt 6 på fiskekortets baksida äro tillåtna.

För att medlemmar, som gjort sin fångst med spinnspö, även ska ha möjlighet att delta i av tidskriften Sportfiskaren utlyst tävling har styrelsen fastställt nedanstående bestämmelser.

Anmälan om fångad fisk åtföljd av uppgift om vikt, längd från nos till yttersta stjärtpets samt helst även fjällprov insändes snarast till styrelsen. Fångstredskap och fiskeplats ska också anges. Spinnfiskare ska om möjligt uppge betets sort och namn samt rull- och spöfabrikat. Intyg ska medsändas ang. vikt och längd.

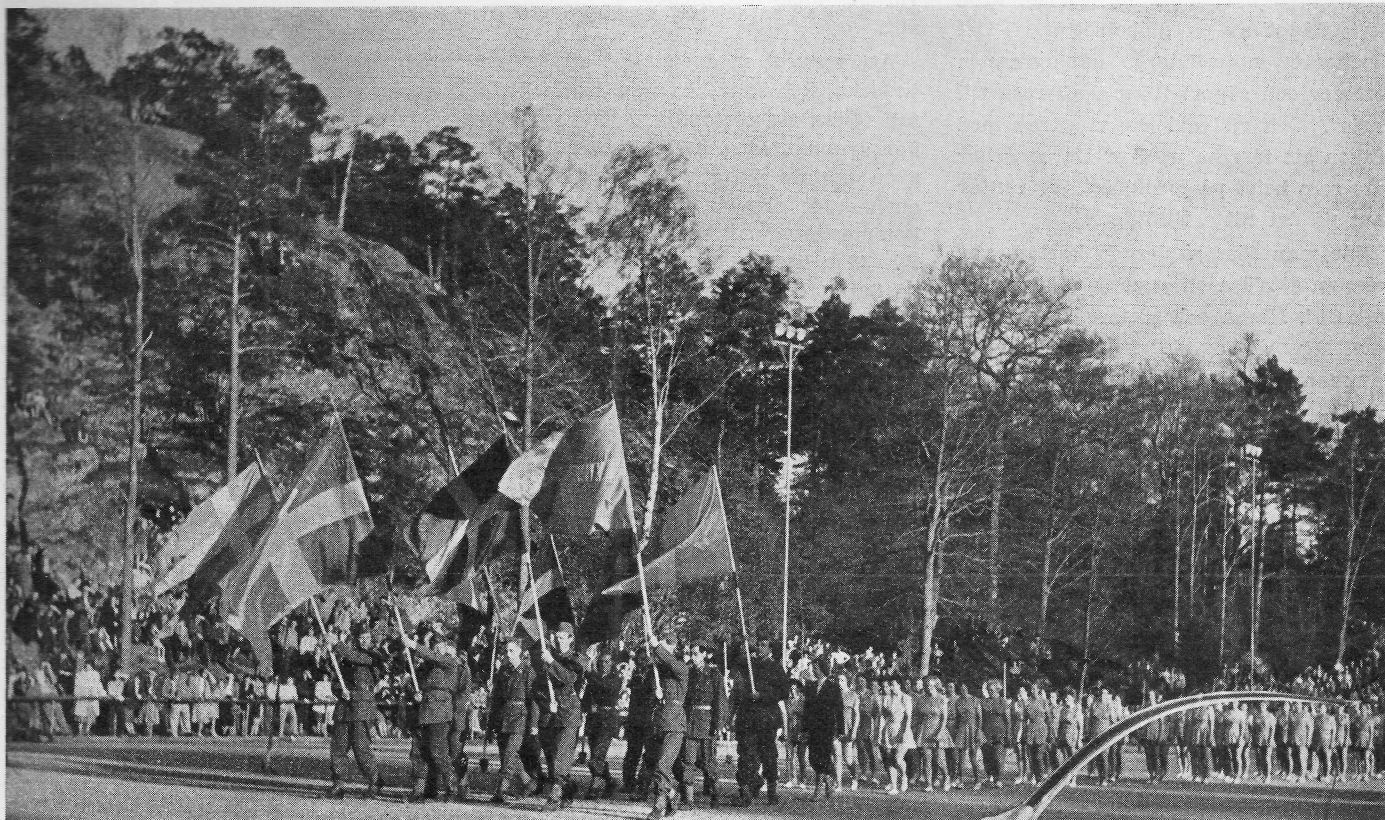
Tre priser komma att utdelas: spinnspö, rulle och förvaringslåda för fiskredskap. David Fredriksson ämnar visa dem i ett av mjölkaffärens fönster i samband med utgivandet av detta nummer av Gustavsbergaren.

E. M.

till sina prydliga uniformsklädda mannar och Ludvig Sävström, vicechefen, lämnade av truppen till Julius Fröberg, kompanichefen, som hade högsta befälet. Marschen skulle gå till Lemshagadal, till murare Fall. Trossvagnen, som följde i kön, hade alla möjliga godsaker med, gummorna kom med smättingarna i barnvagnar — och vi grabbar sprang mest i dikena i jämbredd med musiken. Vid ankomsten till utmarschens mål, stod murare Fall vid grinden och tog emot. Ett stort bord stod dukat och lövat. Det skulle alltid spisas sill och potatis som stående rätt — och naturligtvis var det nubbar till. Alla skulle ha mat, också vi ungar. Sedan sjöngs det och spelades, det skälades och hurrades och dansen gick med kläm. Tills det var dags för hemmarschen. Vägen var ju krokig och gubbarna med. Men hem gick det till paviljongen. Så var den dagen slut. Roligt var det, det tyckte åtminstone vi ungar och sedan sov man så gott till nästa dag. Jag var då åtta år. Vandringen till skolan gick inte med samma humör som gårdagens. Den stränga mannen med det långa skägget väntade troget på sina slavar. Ja den tiden. Så var det då!

f.d. Stenhuspojken
Gustav Fröberg.

Skolans idrottsfest — ett verkligt stjärnprogram

Fredagen den 1 juni gick den traditionella Skolidrottsfesten med stjärnprogram. Gustavsbergs blåsorkester inledde med en klämmig konsert och ledde sedan med sin stavföreläsare den pampiga defileringen med de 300 deltagarna, där hemvärnsmännen bildade fanborgen. Vi fingo först se 200 skolbarn i en rolig kurirstafett, därefter följde de 75 husmödrarna i ett vackert gymnastikprogram. Vrålet var starkt från motorerna och från den ungdomliga publiken när de stora speedway-favoriterna brände runt Ekvallen. Olympiske bronsmedaljören Rune Larsson led ett härfint nederlag mot ett gäng skolbarn och den från Ryssland nyss hemkomne gymnastikvärldsmästarinnan Göta Pettersson gjorde ett elegant och behagfullt framträdande. Bågskyttar gav en fin uppvisning och instruktion. Så var det färdigt för en maskeradfotbollsmatch mellan lärare och amatörer från Scenstudion och så avslutades kvällen med ett sandvirvlande varv från speedwayförarna. Kvällens netto blev i runt tal 1.700 kr. som alltså kommer skolbarnen till godo.

Vi reser till Paris

Svensken har under de senaste åren blivit något av en globetrotter. Det chockerar inte längre, när grannen kommer och säger: "Jag skall resa till Paris". Och själva leker vi gärna med tanken att få resa ut över Europa eller vart som helst på jordklotet. Vi väntar bara på det rätta tillfället.

När man förr studerade kartan, var det som att läsa en saga ur "Tusen och en natt". Namn och platser, vägar och hav låg så överkligt långt borta. Tar man nu kartan i sin hand och läser — Amsterdam — Paris — Nica — Rom — London — New York — ger namnen inte längre känslan av sagans överkliga perspektiv, utan konturerna har klarhet och perspektiven har förkortats. Vi väntar bara, som sagt, på det rätta tillfället. När kommer då det? Vi får naturligtvis inte se bort ifrån den saken, att tillfället är ekonomiskt betingat. Det kostar att resa, även om det inte är så dyrt, som man, utan att närmare tänka sig in i saken, föreställt sig. Jag är övertygad om att de allra flesta av oss under en inte allt för lång tid skulle, genom att spara av de relativt goda arbetsförtjänster vi har, få ihop pengar till att förverkliga vår resedrom. Detta gäller i synnerhet ungdomen. Om man jämför den tid då man själv var ung med nuet, är det en himmelsvid skillnad.

Vi förutsätter nu, att den ekonomiska möjligheten finns. Hur skall man då resa, och vart skall man resa? Detta är två frågor, som man nogsamnt bör tänka igenom. Man skall absolut välja det sätt att resa, som passar just en själv. Har man lärt att ta sig fram ensam? Eller har jag förutsättningarna att kunna resa ut med en god vän? Skall jag välja en tredje form — sällskapsresan? Vilket sätt jag väljer, tål det att man tänker igenom, vad det innebär. Reser man ut ensam, är första förutsättningen den, att man har möjlighet att språkligt sett få ut mycket av resan. Man bör inte bara hjälpligt hacka sig fram med några glossor, utan man bör behärska språket bra. Man bör komma ihåg, att det inte är med bara synsinnets intrycken från en resa förmedlas, utan lika mycket via språket. Om det språkliga förrådet inte tillåter en mer än att beställa rum, mat och att fråga efter vägen, har man inte gjort mer än halva resan och knappt det. Innan man reser ut ensam, bör man allt tänka sig för både en och två gånger. Visserligen finns det handböcker, som beskriver det mesta en turist

vill se, men inte heller de förmedlar allt.

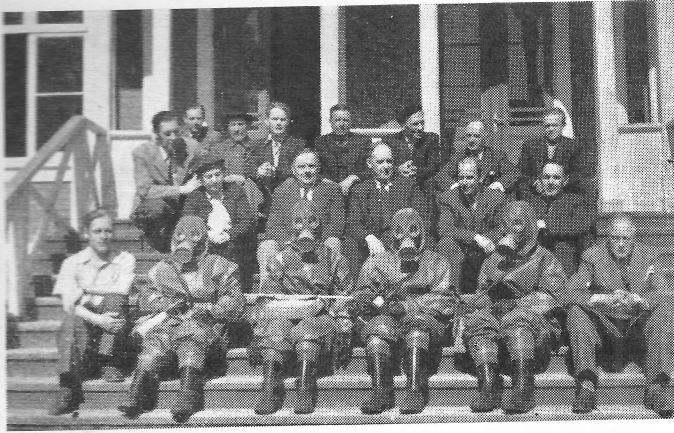
Att resa ut med en "god vän", kan ju locka. Och ändå bör man även i detta fall tänka sig för ordentligt. De språkliga synpunkterna står i detta fall kvar, även om inte riktigt på samma sätt som om man är alldeles solo. Men till detta kommer en annan sak, inte så litet viktig. Man bör känna sin "goda vän" både "utan och innan" för att våga det försöket. Om man reser ut med sin hustru eller man, bör man ju känna varandra så mycket, att man kan bevara vänskapen över en resa på tjugo, trettio dagar — i så fall törs man nog tillstyrka denna form för resa — men i annat fall bör man tänka sig för. Tål vänskapen den påfrestning den blir utsatt för under en resa som denna. Det kan hända att det tar lång tid att reparera vänskapen — om den går att reparera. Skall resan avlöpa lyckligt, måste min "goda vän" ha ungefär samma intressen, samma tempo och ungefär likartade ekonomiska synpunkter. Har han det, kan allt gå bra, om inte kan det hända, att då man blir trött och missräknad — man blir det ibland under resor — och självkontrollen inte är som den brukar vara, man reagerar på det naturligaste sättet i ett sådant sammanhang — man skäller ut varandra. När man sedan inte har någon möjlighet att komma ifrån varandra, kan situationen bli tämligen komplicerad. Det kan dröja, innan vänskapen repareras. Har man kommit i en sådan situation är det bästa för ögonblicket att lägga sig att sova ett par dagar. Om man har tid!

Jag vill också med några ord beröra sällskapsresan. Naturligtvis vill jag inte här svartmåla de föregående sätten att resa på bekostnad av sällskapsresan, även om jag anser att den för svensken i allmänhet har stora förtjänster. I de båda förstnämnda fallen har man flera stora fördelar, som sällskapsresan saknar. Är man ensam eller ett par stycken, betyder det att man är mycket rörligare, än vad man är i en större grupp. Likaså kan man i viss mån lättare disponera om sitt program, om det skulle behövas. Det möter t. ex. inga hinder att lägga om en tänkt färdroute. Den möjligheten har man inte i en sällskapsresa. Men ändå bjuder den på så många fördelar, att man inte behöver vara rädd att välja denna form. Dock finns det några, som jag ville avråda från att resa i större sällskap. För det första den, som lider av "magsyra". Den gör livet surt inte bara för reseledaren, utan även för övriga deltagare.

Vidare finns det människor, som har svårt att foga sig in i ett schema — eller sådana som har svårt att komma över något sådant, som att det ibland kan klicka på någon punkt. De människorna skall inte försöka beblanda sig i en sällskapsresa. Men i övrigt tror jag, att de flesta människor är så funtade, att de trivs utmärkt i en sällskapsresa. Många har en reserverad inställning till just denna, men jag har så många vittnesbörd om en förändrad uppfattning från tveksamhet till reservationslöst erkännande av gruppresans trevnad, att jag vågar göra det påståendet, att just denna form passar de allra flesta, utan att jag därför hemfaller till ett subjektivt bedömande, vilket naturligtvis vore lätt i mitt fall.

Det är förunderligt, hur snart man blir, "som om man alltid känt varann" i en sällskapsresa. Detta i synnerhet om man reser med buss. I de flesta fall kan man vara övertygad om, att reseledaren söker skapa den trevna miljön, som gör att var och en skall trivas. Och som regel brukar det inte vara svårt att skapa denna miljö. Bussen blir snart en stor och glad familj. Naturligtvis skapar också detta utgångsläge goda förutsättningar att få ut det mesta och bästa av resan i sin helhet. Och då allt i förväg är planerat och genomtänkt, slipper man alla bekymmer i den vägen. Man har bara att följa med och njuta! Man har tillfälle att pröva sina språkkunskaper, utan att känna sig utlämnad, även om de skulle vara bristfälliga. Man kan vara övertygad om, att man som regel får ut det bästa för de pengar man lägger ut och för den tid man anslår. Därför kan man tryggt rekommendera denna form för resa åt de allra flesta.

Vart skall man då resa? De flesta har väl klart för sig vart man skall resa. För länge sedan har vi väl fixerat ett mål eller en reseroute. Men man bör inte bara ha klart för sig, vart man skall resa utan även, vad man skall se under resan. Många reser ut bara för att roa sig eller skaffa sig en partner. En kränkning mot den innersta meningens i en resa. Man kan nog säga, att svensken därigenom på vissa håll i Europa skaffat sig ett dåligt rykte. Man reste ut för att festa. Har man själv några andra anspråk på resan, bör man komma ihåg, att en hel del reseföretag har tagit sikte på svenskens dåliga omdöme i detta fall och arrangerat riktiga "rummelresor". Tyvärr! Dels för vår reklam i utlandet och dels för den stackare, som olyckligtvis kommit med på en sådan resa, men hade andra pretentioner. Det är misslyckat att komma med på en resa,

Kurs i gasskydd

I början av maj fingo ett tjugotal personer kallelse till en kurs för utbildning till gasskyddstjänst, från civilförsvarschefen i Gustavsberg. Man tyckte att den kom litet olägligt. Flera av oss var husmödrar som om våren har den brädaste tiden och vi tyckte tiden var illa vald. Det rynkades nog på näsan, och vi tänkte nog litet var: Nu börjar det här tråkiga igen. Men så blev ej fallet. Det blev både intressant och roligt. Kursen har omfattat 21 timmar. Instruktor var notarie O. Holmberg från Tullinge. Genom denna kurs har vi fått en liten inblick i hur stor och svår denna tjänstegren är inom civilförsvaret. Och för att gasskyddet skall kunna fylla sin stora uppgift fordras noggrannhet från både ledare och personal. Kursen har omfattat teori samt praktiska övningar. Bland annat fick vi lukta på en del olika gaser. Många kanske tycker att föreläsningar äro tråkiga, så förhåller

där man endast tagit sikte på Paris vinbarer och nattklubbar. Det är bl. a. genom sådana arrangemang sällskapsresorna kommit i vanrykte. Man bör, innan man reser ut på en sällskapsresa, undersöka vad företaget går för. Det gäller alltså inte bara att ha klart för sig, vart man skall resa, utan även vad man skall få ut av resan — om den kommer att ge mig det, som jag väntat, att en resa skall ge, då den är som bäst.

Detta var litet prat hit och dit om resor på anmodan av dem, som makten haver i denna tidning. Till detta prat ville jag bara tillfoga ett lycka till på resan! Vare sig den blir på cykel, i bil eller buss, om den blir solokvist, i par eller sällskap. Res genast! På kartan eller i verkligheten. Att resa med karta och handbok har sitt stora behag. Även om verkligheten överträffar dikten. Lycka till!

Henry Burell.

det sig inte alltid. Vi hade den stora förmånen att ha en föredragshållare som med sitt trevliga sätt och goda humör kunde göra detta till synes tråkiga ämne både roligt och fängslande. Under de praktiska övningarna fick vi också prova gasmasker, vilka några av oss med hävan och inte så lite skräck tog på oss. Att sätta på sig gummikläder, som känns som is, och stora stövlar var inte så angenämt, men det gick bra bara man blev lite varm i kläderna, så att säga. Kursplanen har omfattat bland annat gasskyddstjänstens uppgifter och organisation och vilka stridsgaser som finns och olika behandlingar och hjälpmedel för dessa, indikering och sanering samt själva avgasningen, som är nog så viktig. Övningarna i gasskyddsdräkt med gasmask var ansträngande men samtidigt var de roliga. Med gasmask på var det enbart intressant att gå genom röken från en tårgasbomb. I en sådan dräkt går det inte att arbeta hur länge som helst, utan det fordras avbyte. Inom parentes ka nämnas hur rädda barnen blev, som var nyfikna och skulle titta på. De sprang det fortaste de kunde därifrån, för vi sågo onekligen farliga ut. Sista lektionstimmarna omfattade övning i konstgjord andning och olika sätt av bårtransporter. Dessa lektioner förlades ute i det fria en solig eftermiddag. Alla gick upp med liv och lust i vad vi där fick lära oss, som kan vara bra att kunna även i fredstid. Att allt gick så bra berodde nog mycket på den förstående instruktören. En eloge måste även ges åt kursdeltagarna som med sitt intresse och glada humör gjorde kursen till vad den blev. Må vi nu hoppas att dessa våra lärdomar inte behöver komma till praktisk nytta och användning.

Kursen avslutades med en härlig kaffetår på skolhusets veranda.

Två kursdeltagare.

Konsumspalten

Försommaren är kongressernas tid i Stockholm. Så har varit även i år. K.F:s 2:dra distrikt avhöll sin vårkongress lördagen den 19 maj under god tillslutning från distriktets föreningar. K.F:s styrelse representerades av hr Erik Wingård, som redogjorde för K. F:s verksamhetsberättelse. En fråga som rönt mycket stort intresse var pappersbristen, helt naturligt förresten, så som situationen på pappersmarknaden utvecklar sig i papperslandet Sverige. Distriktsrevisor Paul Bloméén lämnade redogörelse över föreningarnas verksamhet för 1950.

Rikskongressen hölls den 18 och 19 juni i Konserthuset. Vår förening representerades av hr Harry Pettersson.

Föreningens omsättning t.o.m. maj uppgick till kr. 1.507.562:— med en ökning av kr. 132.848:— eller 9,7 %. Vi ha tidigare kunnat iakttaga en viss återhållsamhet i köplusten. Förhållandet är fortfarande detsamma och denna iakttagelse är enahanda hos många föreningar. Vad som folk särskilt reagerar mot tycks vara de höga priserna på charkuterivaror och då alldeles särskilt smörgåsmaten.

Efter åtskilliga förseningar kunde de båda Snabbköpsbutikerna i Grindstupan och Hästhagsplan öppnas tisdagen den 22 maj. Att allmänheten, med få undantag, är allmänt belåtna är inte att taga miste på.

Skobutiken blev en uppskattad anordning, vilket också omsättningen utvisar. I juni blir omsättningen c:a 15.000:—. Det är endast att beklaga att våra möjligheter att förnya skolagret är ytterligt begränsat genom kvoteringar.

Det är många kunder som äro förargade över att våra butiker inte ha bitsocker i full utsträckning, men detta är ett förhållande, som vi inte råder över, eftersom "socker-monopolet" ensam dikterar tilldelningen. För närvarande är vår tilldelning c:a 78 procent av tidigare köp. Den "allsmäktige" tager givetvis ingen hänsyn till att "halva Stockholm" flyttar ut till vårt verksamhetsområde under sommarmånaderna. Strösocker berörs inte av kvoteringen.

Under tiden 16—31 juli har Gustavsberg semester. Vi hoppas att vädret blir strålande trots "fruntimmersveckan". Vi träffs i höst igen.

O. G. K.

kvickmans konserver

blodpudding	1:80
dillkött av kalv	3:90
fläskkotletter	4:15
fläsklägg i gelé	2:70
får i kål	2:75
grisfötter i gelé	1:45
hushållssylta	2:60
kalvbullar	2:90
kallops	3:35
kåldolmar	2:40
köttbullar	2:40
leverpastej	0:70
pölsa	1:20
salta biten	3:60
sjömansbiff	3:10
ärter m. fläsk	1:05

kvickmans soppor

champignonsoppa	1:90
köttsoffa	1:20
tomatsoppa	1:25

gott till lågt pris

torskrom ink. 425 gr.	1:—
skandiafisk	400 „ 0:75
herring	270 „ 1:16

Björnekullas saft

apelsin ½ lit.	1:80
bl. hushåll	1:60
citron	1:80
hallon	1:90
jordgubb	1:80
körsbär	1:80

allt för badet

dambadkläder

siden-lastex vit	48:50
bomullslastex	18:50
ylle	24:50 27:50
bomull	13:75

flickbadkläder

bomullslastex	9:50 9:75
ylle	10:50 10:75
bomull storl. 4	5:50
bomull storl. 6—8	6:25
bomull storl. 10—12	6:75

herrbadbyxor

ylle dubbel fr.	8:75
bomullslastex	8:50
bomull	3:75

gossbadbyxor

trikå	5:—
bomull	3:25

trevlig nyhet

badväska mönstrad	
plastväv	12:50

frottéhandduk

flera färger ..	2:80	2:95	3:60
-----------------	------	------	------

badlakan

frotté 85×175 cm	13:30
frotté 75×140 cm	7:85

badmössa plast	1:40
badmössa gummi	3:— 3:75

damstrumpor

nylon rundstickad med påsydd	
söm från	5:—
nylon	3:70 8:25
nylon m. mörk som fr.	10:55
nylon m. mönstr. häl	9:55

sockor

stor sort. i vitt och kulört

herrstrumpor

ankelstrumpa	
merc. bomull	1:50 2:50
ylle — nylon	4:40 4:90

montydress

storl.	6	8	10	12
	14:25	15:25	16:50	17:50

Konsum Gustavsberg

Födda:

10 april: Richard Henry s. t. polisman Nils Thorsten Eklöw, Mörtånäs 1:530 och h.h. Ingegerd Astrid Margareta f. Günther.

26 april: Alf Ronny, s. t. maskinmon-tör Alf Ture Blom, Mörtånäs 1:431 och h.h. Solveig Marianne f. Larsson.

13 maj: Agneta Christina: d. t. san-gjut. Anders Roland Broquist, Hästhags-terr. 5 och h.h. Minni Kristina Margareta f. Nordin.

2 juni: Anna-Greta Katarina d. t. por-sl.-arb. Karl Oswald Hultgren, Mört-ånäs 1: 127 och h.h. Signe Emma Kata-rina f. Andersson.

6 juni: Ove Leif s. t. mål. Svend Ha-rald Freund Jensen, Kullen 2 och h.h. Clary Vilhelmina f. Backlund.

9 juni: En dotter t. konstnär Stig Fredrik Sigurd Lindberg, Ekedal ö:a 1: 1 och h.h. Gunnel Margareta Elisabet f. Jonsson.

Vigda:

12 maj: Eld. John Henrik Björk, G:la kont. och Kerstin Majlis Margareta Ro-sén, Hästhagsv. 7.

14 maj: Porsl.-arb. Adolf Edvin Elvin, Mariag. 13 och Henny Linnéa Pakkala, Åkerlyckan.

Döda:

20 april: f.d. maskinisten Karl Mau-ritz Blomqvist, Ald.h. 81 år.

17 maj: f.d. korpralen Nils Erik Lars-son, Ald.h. 91 år.

Tack!

När jag nu blivit innehavare av apo-tekets i Sundbyberg är det mig en kär plikt att till alla gustavsbergare frambära mitt varma tack för all den vänlighet som kommit mig till del under de gångna åren.

Margit Thyselius.

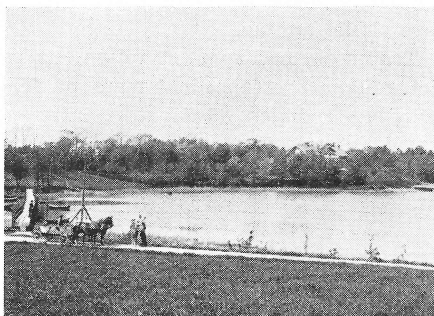
Årets konfirmander

Hans Tore Evert Engvall, Bertil Olov Fall, Bill Roberts Hellman, Bengt Olof Isaksson, Gert Gösta Nilsson, Mats Olov Nordgren, Lars Erik Olsson, Lars Gerhard Persson, Raino Olavi Sassi, Leif Sven Tyrone Svensson, Lars Martin Ström, Leif Sven Ullberg, Stig Olov Konrad Gustav Wall.

Ingrid Birgitta Andersson, Margit Frideborg Andersson, Svea Ingegärd Anders-son, Margareta Dahlström, Janet Leila Barbro Elofsson, Gerd Evelina Eriksson, Irene Inger Elisabet Frank, Ulla-Britta Ingeborg Hägersund, Ingegerd Birgitta Jansson, Elisabeth Elinor Elsigärd Johansson, Ulla Birgitta Johansson, Anna Sonja Karlsson, Sonja Maria Elisabet Olsson, Linda Lydia Rosenblad, Marianne Sunesson, Berit Viola Söderlund, Solveig Kristina Vikner, Vera Maria Östlund.

Farstavik på 1800-talet

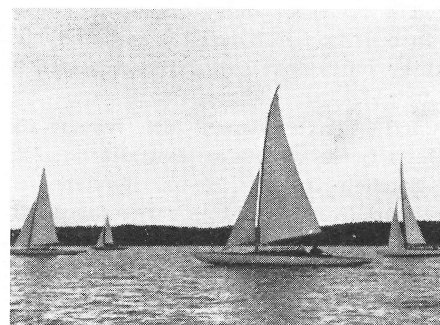

Som ett apropå till omslagsbilden åter-ger vi ett fotografi från samma plats någon gång omkring 90-talet. På den tiden gick viken mycket längre upp och en lång spångbro var byggd tvärs över. Tidigare hade här funnits s. k. pålkas-sar, innanför vilka rikligt med fisk fång-ades. Viken fylldes så småningom ut med skärv och slagg från ugnarna och garaget anlades, där en jättestor halmdös haft sin plats. Spången, som revs för några år sedan, var samtidigt brygga för roddbåtarna. Då hade man inte så fina farkoster, som nu pryder upp kajerna runt Farstaviken.

Rättelse

Av misstag angavs i nr 1 1951 av Gus-tavsbergaren, att ingenjör A. S. W. Odelberg gifte sig år 1900. Det var 1899.

Vita segel på Farsta-viken

Den lilla men livaktiga Gustavsbergs segelklubb, bestående av ett tiotal bå-tar, har för att sporra intresset för se-gelsporten, startat s. k. torsdagssegling-ar över en triangelbana i Baggensfjär-den med start och mål vid Tjustviks holme.

Då farkosterna äro av ganska varie-rande storlek och slag, så företar den gamle kappsegelaren och båtkonstruktören Harry Nordgren mätningar av samtliga båtar, så att de med någorlunda rättvisa kunna kappsegla med förut uträknade handikap. Flottan har i år utökats med tre båtar och lika många kappseglingar har hittills hållits.

ABF:s årsmöte

ABF:s lokalavdelning n:r 390, Gustavsberg, höll måndagen den 11 juni sitt 29:e årsmöte, varvid 26 ombud och studiecirkelledare var närvarande samt såsom särskilt inbjuden distriktets studieinstruktör, John Hodin.

Av verksamhetsberättelsen framgick bl. a. att till lok.-avd. kollektivanslutna medlemmar utgör 3.541 st.

16 studiecirkel med 250 deltagare, varav 112 kvinnor, har varit i verksamhet i olika ämnen.

Föredragshållare har varit doc. Bertil Hedenstierna, Lars Madsén, dr Anders Perntz, doc. Lars Werkö och dr Arne Kinch. Deras föreläsningar har samlat i medeltal 35 personer.

Lok.-avd. har dessutom anordnat tre resor till Dramatiska Teatern samt en resa till Experimentalfältet med i medeltal 45 deltagare.

Revisionsberättelsen visade bl. a. att inkomster och utgifter balanserat på kr. 6.255:55.

Styrelsen har nu följande sammansättning:

Harald Lindholm, ordförande; Henrik Bengtsson, kassör; Hilmer Sjöberg, sekreterare; Lennart Nordström, v. ordförande; och Alice Pettersson, v. sekreterare.

Till styrelsesuppleanter nyvaldes Henry Svanström och Valter Wahlqvist.

Till revisorer omvaldes Gunnar Floren och Axel Fall och till deras suppleanter omvaldes Karl Nilsson och Stig Lindahl.

Till tillsyningsman och revisor för Unga Örnar omvaldes Harald Lindholm.

Studieinstruktör Hodin lämnade en rapport över distriktets verksamhet, vilken bl. a. visade att av dess 46 lokalavdelningar inte mindre än 30 avsevärt ökat sin verksamhet samt att studiecirkelarnas antal uppgått till 735, vilket betyder en ökning av 300 på de sista 3 åren.

På årsmötet framkom också önskemål om ett bättre samarbete mellan de olika organisationerna så att deras behov av lokaler m.m. icke kolliderar med varandra. Ett försök till lösning av denna fråga vore, att samtliga organisationer meddelar sig till personalkontoret om föredrag och sammankomster, vilka skulle införas i en liggare. Härigenom skulle möjligheter finnas att ordna dessa frågor på ett rationellare sätt än hittills. Ett villkor härför är givetvis att rapporteringen sköts ordentligt.

Vidare beslöts att försöka stimulera intresset för hembygdskunskap, t. ex. genom anordnandet av utflykter i hem-

Lagens väktare

Game Warden, Supervisor, Lewy Dow, blev jag bekant med 1940 och till hans död 1947 var vi särskilt goda vänner. Begåvad med ett glatt humör såväl som en utomordentlig organisationsförmåga var han en god kamrat, men ett plågoris för alla dem som voro på "Norra" sidan om lagen... Han blev utnämnd till chef för alla Staten Maines Game warden (en grupp av män, tillsatta att hålla lag och ordning inom jakt och fiske). Han höll denna syssla till sin död, otaliga äro de historier, han berättade. Här är en av dem.

En dag på vintern landade game warden "Flyg" på isen utanför en trappers "Camp"... Fiskning genom isen var här strängeligen förbjuden, (böter 50 dollar). Walter Bolstridge, trappern, var en stor spjuver. Han kom ut och mötte de två Warden... Den ene av dem sade barskt, pekande på ett hål i isen: "Va är det där?"... "Well", sa Walter, "man behöver ju en hink vatten då och då"... Warden var långt ifrån nöjd med svaret. "Det är två hål där, vad är det andra för ett?"... "Well, Sir", sa trappern, "det kan ju förstås hända att man behöver två hinkar vatten ibland". Game Warden är "Good Sports", så Walter klarade sig den gång-

bygden, varvid lämpliga föredragshållare skulle anlitas.

Teaterresorna, som styrelsen under det gångna året anordnat mera på försök, har tydligen väckt stort intresse, varför styrelsen planerar att anordna dylika resor i större skala under nästa år.

H. S—g.

Fotboll

Djurgården kom, såg och segrade över Gustavsberg i DM. på Färstaborg torsdagen den 21 juni kl. 7 e.m. Segern blev så knapp som 3—2.

Gustavsberg har gjort en god vårsäsong och endast förlorat mot Essinge och kom på en hygglig plats i poängtabellen.

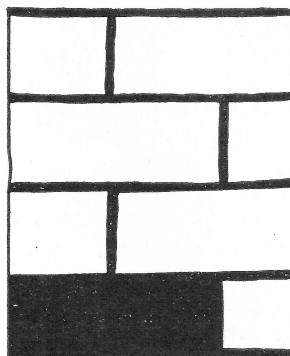
Nu hade man chansen att slå allsvenska Djurgården på hemmaplan i tävlingen om distriktsmästerskapet och det hade kunnat lyckas om... ja, om inte oturen varit framme. 'Sotarn' och Söderberg hade var sin chans men målvakten klarade tursamt. Gustavsberg förlorade emellertid knappt och har all heder av matchen, där det samspelade försvaret drog det tyngsta lasset.

Tränaren (centern) har en god del av framgången liksom också lagledaren Sven Landis.

Axman.

en, men han åkte fast litet senare... Lagen säger att inga saxar eller fällor får sättas närmare ett bäverhus än 25 fot! Walters "traps" var endast 15 fot utanför. När Warden upptäckte detta, sa han: "När du fick din trapperslicens, så fick du en bok med utdrag av våra lagar angående sättande av saxar och fällor. Har du läst den?"... "Jaha, de har jag nog, förstås", sa Walter och rev sig i huvudet, "men vem i helsefyr kunde räkna ut att dom här lurviga bäveridioterna skulle vara så djädrans småaktiga, så att dom skulle kalla in en warden för några pjuttiga fot..." Femtio dollar, sa domaren, att det var värt.

George.

en sten
gör ingen
stuga —
många
bygger
hus

kooperation är
s a m v e r k a n

Hur är det med hembygdskänslan?

Kunde det inte tänkas att vi kunde få en hembygdsgård i Gustavsberg? Den frågan och några andra som hör därtill, har arbetarkommunens styrelse funderat på något under senaste tiden. Tanken rann upp efter det Oskar Söderberg på ett möte för lite sedan undrade om inte något kunde göras för att bevara historiskt värdefulla föremål till eftervärlden. Som exempel på ett sådant föremål nämnde han Odelbergarnas gamla kontorspulpet, som på ett obarmhärtigt sätt blivit krossad och uppbränd. Andra har kanske liksom Söderberg sett saker försvinna, som borde ha bevarats. Det har inte behövt vara stora föremål, kanske ett fotografi, en persedel eller en anteckningsbok.

År 1937 började en ny epok i Gustavsbergs historia med KF:s övertagande av fabriken och samhället. Tiden före hör till minnenas tid. De gustavsbergare som var med redan på gamle brukspatronens dagar är nu gamla och det vore väl därför hög tid att man försöker organisera insamlandet och bevarandet av material, som är av värde och annars kanske skulle förgås. Och inte bara material, tänk vad många av de äldre har att berätta från det gamla Gustavsberg. Tag vara på orden innan de för alltid tystnar från dem som varit med! De kan nedtecknas, de kan spelas in på skivor.

Det finns säkerligen många gustavsbergare som är intresserade av denna minnesvård och har stark känsla för det historiskt värdefulla. Gerhard Sävström och Gustav Blomberg har ju svarat för flera bidrag till Gustavsbergaren, som i varje nummer återkommer med sina gamla arbetslag, och som även haft vetenskapliga artiklar om Gustavsberg. Tidningen i sig själv är ett dokument och kommer i framtiden att få ett oskattbart värde.

Det som görs är dock inte tillräckligt. För det första finnes ingen plats att bevara föremål. Vidare måste nog finnas en organisation av intresserade människor för att en minnes- och hembygdsvård skall kunna drivas. Det är väl ganska vanligt att man ute i bygderna har hembygd föreningar med sina hembygdsgårdar. I Gustavsberg vore det väl särskilt angeläget med en sådan förening, därför att vårt samhälle har

FRITT FORUM

Herr Redaktör.

Med sorg och harm har vi upptäckt vandaliseringen omkring Stens träsk. Den djupa dalsänkan mot den vackra tjärnen var som en grön matta sommartid och ett säkert Karl-Johans-ställe för svampålskaren.

Det har varit en vila att efter jaktet i fabriken ta en promenad i skogen och sitta en stund vid tjärnen och lyssna till fågelsången eller till grodornas kväkande. Som visserligen inte är lika vällydande, men som enligt sakkunskapen lär ljuda oförändrat sedan tidernas morgon. Och en gång i gråaste forntid var det första ljud för vad som en gång skulle utvecklas till mänsklig stämning på jorden. En vårmorgon, när grodorna i tjärnen var särskilt våryra, fascinerades jag av tanken, att detta för miljoner år sedan skulle vara det enda ljud människan kunde åstadkomma mot våra dagars reaplan och sirentjut.

Nu är denna lilla skogsidyll förstörd. Man drömmer sig inte bort i grå forntid med ton av fabriksavfall för ögonen. Det har varit glädjande att följa fabriks-exterierens uppsnygning, men skall det ske på bekostnad av våra vackraste naturplatser, då undrar vi om fabriakens gröna gräsmattor äro mer ägnade sight-seeingbussarna till lyst än oss anställda till trevnad.

Jag vädjar till Gustavsbergare och inflyttade som älskar Gustavsbergs underbara skogsstigar och backar att protestera mot förstörelsen.

Vi gläds åt en lyckosam utveckling för fabriken och den fulla sysselsättningens välsignelse, som är en absolut nödvändighet för samhällets bestånd, men industrin tar dock sin tribut av oss alla, som kräver vila och avkoppling i naturen. Låt oss behålla den oskändad!

Skogsfrun.

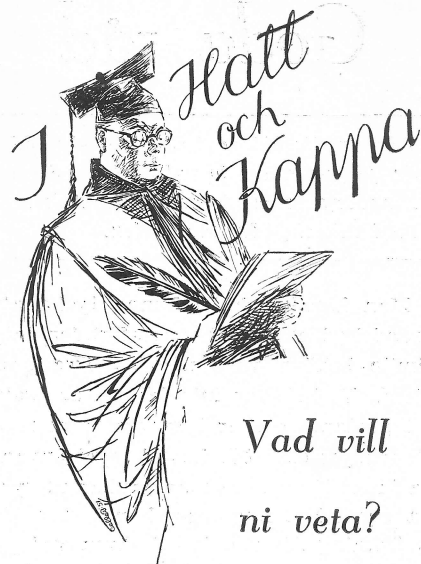
förändrats så enormt under kort tid och fortfar att utvecklas snabbt.

Vi skulle önska att intresserade för hembygden kunde samlas och dryfta frågor som hör hit. Alla är välkomna att komma med förslag och synpunkter, och om intresse finnes, kanske vi till nästa nummer kan återkomma med en kallelse till ett sammanträde.

Y. N.

Min syn på saken.

Detta nummer är väl i viss mån ett belägg för att det finns en hel del av känsla för Gustavsberg som hembygd. Frågan om att ytterligare stärka den

Vår tecknare Calle B. blev så fångad av den förklädnad Red. anlade häromdagen vid rättskipning av "fotbollsmatch" mellan lärare och amatörer, att han i tusch förevigade "domarn" i hatt och kappa. Vi voro överens om att teckningen skulle passa bra som en rubrikklisché i Gustavsbergaren. Såvida läsarna inte anser det vara alltför förmätet tänkte Red. försöka sig på en ny spalt, där han, fastän amatör, anlägger den lärdes hatt och kappa, för att under denna skyddande förklädnad med egen eller för dagen inhämtad kunskap söka besvara insända frågor eller spörsmål, som läsarna ställer.

Vad vill ni alltså veta? Vad har ni på hjärtat? Skriv till "I hatt och kapp."

Red.

är ju inte heller precis ny. Redan i augustinumret 1943 av vår tidning fördes saken på tal av Oscar Lövgren och undertecknad redogjorde också för det praktiska initiativ som det då aktiva Gillet utgjorde. Sedan dess har frågan om hembygdsintresset skymtat i spalterna åtskilliga gånger, nu senast i julnumrets Saltstänk. — Något gensvar har inte dessa apeller och försök mötts av. — Att samla museiföremål o. d., att ge en bild av gångna tiders levnadssätt och hantverk har historiskt värde — och är nog ägnat att stärka känslan för den trakt, där man lebt upp eller bor. Personligen tror jag dock mest på en hembygdskänsla, såsom den tar sig uttryck i levande intresse för natur och bygd, goda svenska hem, arbetsgemenskap, sammanhållande föreningsliv och aktiv medverkan i samhällsarbetet framåt.

G. D.

Goda råd

Vårt tredje bidrag i serien *Goda råd* är författat av brandmästare Sven Lindberg, som talar om kontakten med och skyddet mot elden.

Man kanske skulle kunna tycka att brandskyddet i ett hem nuförtiden inte skulle behöva vara något större problem. Vi behöver inte längre använda fotogenlampor eller lysa oss fram med stearinljus eller överhuvud taget använda "bart ljus", som man brukar uttrycka sig. Kakelugnarna har i stor utsträckning försvunnit och även vedspisarna har på många håll fått ge plats åt modernare spistyper, som kanske i mängas tycke förefaller säkrare. Vi behöver med andra ord inte längre ha samma omedelbara kontakt med elden för att klara uppvärmningen och belysningen i våra hem. Men trots detta ökar brandskadorna i hemmen undan för undan och varje år får ett stort antal människor sätta livet till. 1949 skadades i runt tal 100 människor till döds.

Vad är det då, som gör, att riskerna ökar och vad kan vi göra för att skapa större trygghet mot brand i hemmet?

När vi ger oss in på den frågan, måste vi då först och främst slå fast, att det är just den moderna utvecklingen med alla de nya tekniska hjälpmedel som ett hushåll i våra dagar förfogar över, som skapar dessa nya riskmoment. Det är minsann inte lika lätt som förr att vara "försiktig med eld". Det är i första hand användandet av eldfarliga oljor, lacker, rödsprit och andra vätskor samt elektricitet, som fört med sig brandskyddsproblem, som man inte behövde räkna med förr och som inte alltid är så lätta att bemästra.

Hur skall man då handha och bete sig med alla dessa riskmoment? Som svar

på detta skall jag be att få lämna några enkla råd:

1) Tvätta aldrig i bensen, det går lika bra att tvätta i varnolen, kristallolja, withespirith m. fl. vätskor och tvätta alltid utomhus med explosiva vätskor!

2) Lämna aldrig småbarn ensamma med tändstickor inom räckhåll och uppfostra dem, när de blir litet större att umgås på ett hyfsat sätt med elden.

3) Kontrollera att alla elektriska apparater äro fränkopplade när Ni går hemifrån, lämnar Ni lägenheten hela familjen kom ihåg att stänga av huvudströmbrytaren så kan Ni vara säker på att inget obehagligt händer med den elektriska anläggningen.

4) Hur omsorgsfull och försiktig man än är, kan naturligtvis olyckan vara framme. Tar det eld i ett rum, är de viktigaste reglerna följande:

Försök släcka elden och varsko familjemedlemmarna.

Kan man inte släcka elden, stäng dörrar och fönster och kalla på brandkåren. Begär hjälp av grannarna.

Men för att man i en sådan förvirrad situation, som ett eldsutbrott skapar, verkligen skall kunna följa dessa enkla regler, är det nödvändigt, att man på förhand har planen klar. Man bör med andra ord tänka sig igenom, hur man skall uppträda och hela familjen måste veta, hur de skall alarmera brandkåren, hur de skall sköta den pyttsspruta eller den eldsläckare, som givetvis bör finnas hemma och hur de skall kunna sätta sig i säkerhet eller rädda andra vid överhängande brandfara.

Till sist kom ihåg, att visserligen är det brandkårens stora uppgift att släcka uppstådda eldsvådor men minst lika viktigt är uppgiften med det förebyggande brandskyddet. Betrakta därför inte brandsynenämndens besök som något nödvändigt ont utan utnyttja deras erfarenheter och tillvarata den hjälp, de kan lämna.

Det händer då och då att jag vid samtal med gustavsbergare får höra att det brann mera förr i Gustavsberg och så tillägger dom: "Du har tur, se'n du kom hit brinner det nästan aldrig"!

Jag brukar framhålla att det inte är jag som har tur, utan det förhållandet att det inte brinner så mycket nu, som förr, är ett gott betyg åt gustavsbergarna, ty det är ju i första hand på dem detta beror, men det må förlätas mig att jag för mig själv tänker att det även är ett gott betyg åt brandväsendet i vårt samhälle.

Sven Lindberg.

Dekoravdelningens Mälaren-runt-resa

som företogs den 26 maj startade i strålende fast något svalt väder. Med tre eleganta S.J.-bussar susade sällskapet genom (vår)fagra, först välbekanta nejder. Men sedan Stockholm passerats och vi kommit in på Södertäljevägen blevo de undrande frågorna om var vi befunno oss allt tätare. Redan Midsommarkransen med folkskolan på höjden, bostads- och fabrikskomplex, bl. a. L. M. Ericssons stora anläggningar visade sig äga det nyupptäcktas behag. Färden gick sedan genom leende sörmlandsbygder där vi fingo tillfälle att under sakkunnig ledning bese Gripsholms slott. Och efter en snabbfrukost i parken fortsattes färden med besök i den pampiga Strängnäs-katedralen. Så startade vi på nytt och då visade det sig att två av deltagarna fortfarande irrade omkring i den gamla biskopsstaden utan att kunna ta vara på sej. Eskilstuna var nu vårt närmaste mål, som vi dock lämnade åt sitt öde efter en kort kaffepaus. Då risken att tappa bort varann fortfarande visade sig överhängande stannade vi inte i Kungsör utan lämnade dess blommande körbärsträd i en dammsky och fortfarande till Köping där vi till sist lyckades få tag på KF:s Salpeterverk som genomvandrades med dess tekniska expertis som ciceroner. Vid avfärden från staden stodo mängder av festklädda och blomsterförsedda människor på trottoarerna. Uppvaktningen ifråga gällde dock, som senare uttröntes, inte vårt remarkabla besök, utan avsåg celebrare, en historisk händelse, stadens läroverk utkläckte nämligen denna eftermiddag sin första studentkull. Ja, så gick färden vidare genom välbrukad, men ack så torr, jordbruksbygd mot Västerås där middagen på restaurang Klippan väntade. Stämningen som hela tiden varit god förhöj-

Vid förfrågningar och allt ifråga om förvärd för mödrar, vänd Eder med förtroende till:

Distriktsbarnmorskan

Olga Hermanson

Gustavsberg.

Tel.: 302 98

Telefontid vardagar mellan
8.30—10.30.

Nästa nummer

av

Gustavsbergaren

kommer

i september!

Räven raskar . . .

Den nya Kvarnbergsskolan är populär, inte bara bland befolkningen utan även bland djuren. En rävfamilj har sin lya invid trappan till stora planen och tre små söta revungar ha lekt därutån för till glädje för Mariagatans köttätande befolkning.

Rävbeståndet har emellertid ökat ganska kraftigt på sista tiden och så måste detta utmärkta material för åskådningsundervisning genom några välriktade skott en tidig morgon gå till de sälla jaktmarkerna.

Men än leva de gamla rävarna till stor del av vad de hitta vid soptunnorna, som de nattetid samvetsgrant besöka. Räven har ändrat vanor och håller tydligen på och bli ett tamdjur.

Nästan en ödetorp.

des ytterligare då Nils Andersson med några väl valda ord vände sig till arrangörerna. Märta Jakobsson och Edvin Lowndes, och tackade för deras ansträngningar med anordnandet av det hela och överlämnade till dem var sin kartong konfekt. "Knaggen" Sandqvists villiga spring med skrammelbössan blev inte heller bortglömt i sammanhanget. Efter middagen spridde sig sällskapet för att "se på stan" där domkyrkan tilldrog sig välmotiverad andel av intresset, men det finns ju så mycket annat att se på i en gammal stad där man förr kunde sitta i fönstren på de gamla timmerhusen vid Svartån och meta enligt vad släktingar till ref. berättat. Efter vykortsskrivning och div. andra småbestyr startade så hemfärden vid 19-tiden. Resenärerna voro nöjda och glada och gemytet frodades. Kåréns praktfulla dragspel lockade till improviserade dansförsök på vägkanterna och allsången tonade då vi i glödande solnedgång närmade oss Enköping som passerades utan sensationer. Så småningom dök de rödljusdekorerade Spångamasterna upp och Kungl. huvudstaden i sprakande neonljus passerades så fort omständigheterna tillät. Lite var började nog längta hem efter en väl använd resdag med så många nya och rika intryck däri inbegripet de koncentrerade data som färdledarna med "mickens" hjälp lämnade under färden genom de gamla historiska platserna. Om vi så erinrar oss de granna älgar, hjortar och fasaner vi lyckades få syn på och att vi vid hemkomsten möttes av de i Strängnäs förloerade fåren, kan vi tryggt konstatera att resan varit i allo lyckad.

Nu ha vi bara att tacksamt vänta på nästa års evenemang.

A. K.

Till Ålandshav

Gustavsbergs Manskör ställde i år sin sedvanliga resa till Wäddö och Ålands hav. Söndagen den 3 juni startade vi från Kyrkan kl. 7 på morgonen med en av Kvarnholmens turistbussar. Färden gick i strålände sommarsol genom Stockholm, där vår dirigent Olle Jonsson yrvaken uppenbarade sig och 'kom ombord'. Snart for vi förbi Läns-lasarettet, där stora nybyggnader äger rum, vidare förbi Danderyds kyrka till Enebyberg. Så körde vi genom Näsby och Gribbylunds villasamhälle och förbi Rönningssjön till Arninge, en omväxlande och tjugig väg i en leende roslagsnatur.

Längs Ormgårdssjöns strand gick färden förbi Angarns kyrka och sedan såg vi ruinen av Össeby kyrka. Så for vi över en bro vid Garnsviken och kom till Össeby-Garns kyrka, där vi rastade och åt frukost.

Olle Jonsson slog an "Muntra Musikanter" och Berg gnodde omkring med filmkameran, så ingen kände sig säker eller visste var han fanns.

Vi åkte vidare utmed en nästan uttorkad gammal vattenled, förbi Rö med kyrka och klockstapel, den förra från medeltiden, genom Husby—Lyhundra till Frötuna och till Norrtälje, som blev stad redan 1622. Staden brändes sedan av ryssarna 1719, men kyrkoherde Gråberg lyckades rädda något av kyrksilvret. Av kyrkans sevärigheter stannade vi inför den vackra altartavlan, som var en gåva av Ulrika Eleonora och målad av konstnären Schröder.

Efter rundvandring i staden fortsatte vi med bussen till Wäddö förbi Estuna kyrka och klockstapel. Man tycker nog, att det är ganska mycket kyrkor och därtill gamla sådana, som inringar de gamla Asagudarnas Uppsala.

Rektor Lemhagen och Husmor tog emot oss vid Wäddö folkhögskola, där vi fick kaffe med dopp, varefter Lemhagen talade om sin skola, sin bygd och om Engström.

Vaktmästaren Karlsson visade oss biblioteket och Lemhagen berättade att det var öppet dygnet runt. Så tittade vi på museet i det gamla Tingshuset och på elevernas arbeten i vävsalen, provade akustiken i gymnastiksalen, och sedan roade Lemhagen oss med "Svampinjoner" av Fröding, som utlöste våldsamma skrattsalvor och applåder. Det är inte att undra på, att eleverna på skolan trivs med en sådan rektor, som så kan lägga sina ord, att allvaret spåras mitt i den dräpligaste humor. —

Med Karlsson som ciceron for vi till Wäddö kyrka och sedan till Gamla

Grisslehamn, som förr var överfartsorten till Finland.

"Här formligen luktar det historia överallt", sa' Lemhagen med tanke på vägen. När vi kom fram, gick vi ut på klipporna och tittade på havet. Det började blåsa opp. Enligt programmet skulle här bl. a. badning äga rum och filmning. Allt skedde i mer eller mindre grad, och Tage Andersson var den första att hoppa i. Berg höll också på att dräsa i med filmkameran på de hala klipporna, men han klarade sig bergsäkert.

Maten dukades fram och Fritte Fall pekade ut över Ålands Hav och tog upp "Vila vid denna källa, vår lilla frukost vi framställa, brännvin och pimpenella och en nyss skalad apelsin . . ."

Vad det smakade bra. Berg tog närbilder av ätande och drickande sångare med bihang. Så tog vi oss en titt på det gamla fiskeläget. På de tomma långrevslådorna kunde man räkna ut hur många krok varje båtlag hade lagt ut.

Så gick vi tillbaka till bussen och vår duktige chaufför började lotsa oss tillbaka till Elmsta, där vaktmästare Karlsson lämnade oss, men först skulle grabbarna köpa cigaretter i handelsboden och Karlsson skulle visa dem vägen. Och det gick fint. Det var med affären som med biblioteket, öppet nästan jämt.

Så bar det iväg till Norrtälje och där-efter till Penningby slott, ett av Upplands märkligaste, och en gång i tiden, i Bondeättens och Sturarnas ägo, ett viktigt skydd för den gamla farleden mot Rö. Det omtalas första gången redan 1339.

Så passerade vi broarna över Penningbyån och längre fram Rialaån till Bergshamra by, förbi ett flertal mindre sjöar, över Viraån till Roslags-Kulla, där vi rastade för att enligt programmet intaga eftermiddagskaffet.

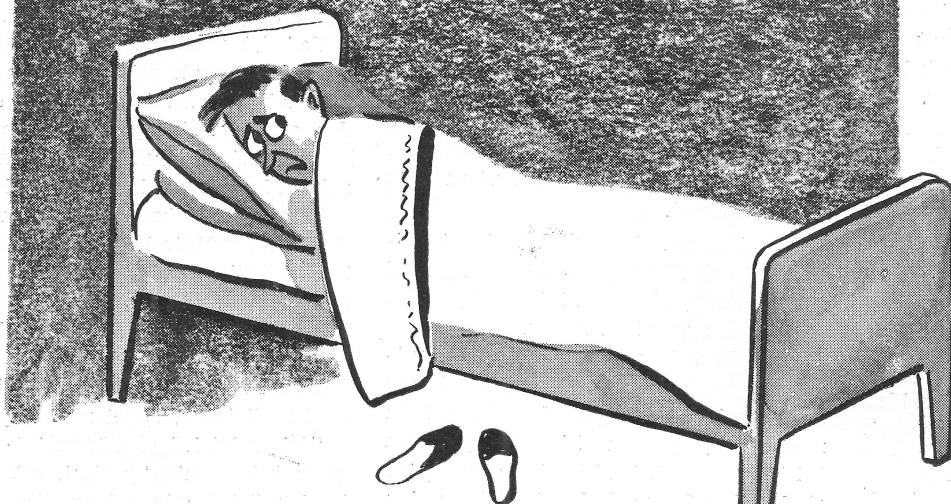
Vi gjorde oss god tid i det härliga solskenet, och så misshandlades Gökvalsen på dragspel och banjo med resultat, att en riktig gök stämde in i låten.

Så bar det av via Arninge till Stockholm och Gustavsberg. Vår resa var slut. Den hade gått efter programmet, och det tackar vi vår gode bussförare för och så Verner Lindberg, som gick omkring bland gullvivorna som Gud Fa-der själv i Guds gröna ängar och sa', att det var han, som hade ordnat det vackra vädret. — "Fa-an trort", sa' John-Pelle.

Azman.

*Trevlig och
solig semester!*

Lider Ni av klosettstörningar ... ?

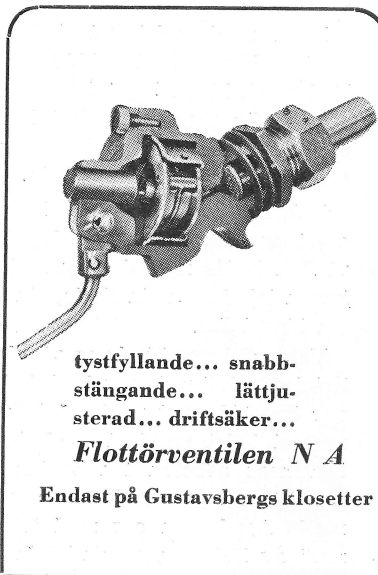
Byt då till vår tystfyllande klosett nr 307

Den är nämligen nu som standard utrustad med en ny tystfyllande och snabbstängande flottörventil som är okänslig för tryckvariationerna i vattenledningsnätet och säkrad mot angrepp av allt slags aggressivt vatten. Även spolsystemet i övrigt har förbättrats för att göra det lättjusterat och driftsäkert under alla vatten och tryckförhållanden.

Gustavsbergs

— en industri i folkhälsans tjänst

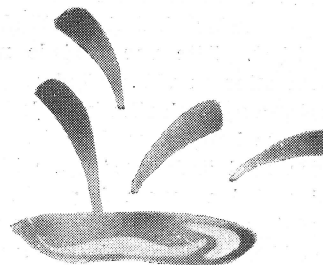
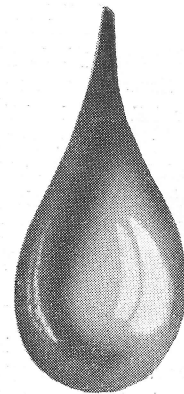
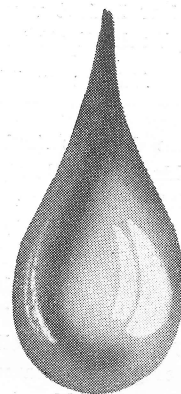
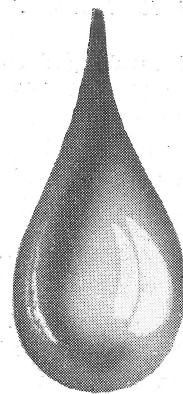
Stockholm Göteborg Malmö Sundsvall
520860 131569 72630 58265

tystfyllande... snabb-
stängande... lättju-
sterad... driftsäker...

Flottörventilen NA

Endast på Gustavsbergs klosetter

Pris 75 öre

Gustavsbergs
Mariegatan 6
Herr Axel Björkman